

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 126 / FEBRUARIE 2022

126

Intervenția didactică bazată pe teoria inteligențelor multiple în studiul
biologiei la gimnaziu

| **ANA-MARIA CRISTEA**

Motivarea cititorului în cadrul atelierului de lectură

| **LUCIA COSTRU**

Lecturi pentru suflet

| **DANIELA-PARASCHIVA DANKA**

Lectura – identitate și devenire personală

| **BIANCA BURCIU**

Descoperirea literaturii populare. Studiul de caz – Miorița, clasa a XI-a

| **VASILICA-NELIA NICULA**

Dezvoltarea exprimării orale prin jocul de rol

| **ALINA-MIHAELA ALECSE**

Exemple de bune practici ecologice în învățământul preșcolar: Proiectul
Pământul, Planeta Verde

| **ALINA ANDRIEȘ & ANCA-MIHAELA CIOBANU**

Evaluarea competențelor în învățământul primar

| **GIGEL DUCA**

Classkick sau... monitorizare în timp real

| **OLTEA NISTOR**

Platformele e-learning și rolul lor în învățare. Platforma Kidibot

| **LAVINIA ISPAS**

Promovarea imaginii școlii – ce și cum? Rolul proiectelor eTwinning

| **MIHAELA PĂDURARU-COMĂNOIU**

L'école de l'égalité en scène – un proiect eTwinning care spune stop violenței

| **CRISTINA STAN**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Intervenția didactică bazată pe teoria inteligențelor multiple în studiul biologiei la gimnaziu

De **Ana-Maria Cristea**

Școala Profesională, Turda (Cluj)

Teoria inteligențelor multiple este un concept elaborat de Howard Gardner în 1983 și susține existența, la nivelul fiecărui individ, a unui set de opt inteligențe, care descriu mult mai bine capacitatea cognitivă a omului printr-un set de abilități, talente, deprinderi mentale. Toți indivizii normali posedă fiecare dintre aceste inteligențe într-o anumită măsură. Ceea ce îi diferențiază este gradul lor de dezvoltare și natura unică a combinației lor. Articolul evidențiază nevoia adaptării procesului de predare în funcție de capacitatea, talentul și abilitățile elevilor în urma identificării inteligențelor tari, cum le-a numit renumitul Howard Gardner. În acest context, se pune accentul pe creativitatea și dorința cadrului didactic de a realiza lecții interdisciplinare, interactive și atractive pentru fiecare elev stimulându-i astfel potențialul la maxim.

Teoria inteligențelor multiple este un concept, un model educațional de succes în numeroase școli ale lumii. Pe lângă importanța valoroasă pe care o are în cercetare cel mai important aspect consider că îl are în practica educațională școlară. De peste 25 ani apar tot mai multe cărți și articole care dezbat această teorie dar sunt și o mulțime de școli care au implementat principiile TIM și care funcționează bine și creează mediul armonios necesar dezvoltării copiilor.

Scopul fiecărei instituții școlare și al fiecărui profesor educator ar trebui să fie următorul: „Fiecare copil ar trebui să fie capabil să se dezvolte la maximum de capacitate în conformitate cu potențialul propriu”.

Există mai multe concepții referitoare la inteligență, dintre care amintesc: concepția tradițională despre inteligență: inteligența este o capacitate cognitivă uniformă cu care oamenii se nasc și care poate fi măsurată cu ajutorul testelor și concepția lui Howard Gardner: inteligența este abilitatea de a crea un produs nou sau de a rezolva probleme într-un context cultural anume; este un set de deprinderi ale unui individ care fac posibilă rezolvarea unor situații diverse din viață; este un potențial biopsihologic de a găsi și a crea soluții la diferite probleme și care conduc la obținerea de noi cunoștințe (Gardner, 1993). În lucrarea *Frames of Mind* (1983), H. Gardner a evidențiat faptul că există trei conotații ale termenului de inteligență:

- inteligența ca o caracteristică a speciei

- inteligența ca deosebire individuală
- inteligența ca executare adecvată a unei sarcini.

Gardner a izolat următoarele «inteligențe», caracterizându-le astfel:

1. inteligența verbal-lingvistică – se referă la cuvinte, limbaje, scris și vorbit;
2. inteligența logico – matematică – se referă la gândirea inductivă și deductivă, la numere și la modele abstracte;
3. inteligența vizuală – spațială – capacitatea de a vizualiza, de a crea imagini mentale;
4. inteligența corporală/kinestezică – se referă la mișcările fizice și cunoașterea corpului; este coordonată de cortexul motor, care coordonează mișcarea corporală;
5. inteligența muzicală/ritmică – se referă la recunoașterea modelelor tonale, a sunetelor, a ritmurilor, a bățăilor;
6. inteligența interpersonală – se referă la relațiile interpersonale și comunicare;
7. inteligența intrapersonală – se referă la autorefecție, metacogniție în știință;
8. inteligența naturalistă – se referă la capacitatea de a rezolva probleme și de a dezvolta produse cu ajutorul clasificărilor din natură și a reprezentărilor din mediul înconjurător (Gardner, 1983).

Aplicarea teoriei inteligențelor multiple presupune următoarele principii educaționale: subiecții care învață trebuie încurajați să își cunoască și să utilizeze în învățare inteligențele cele mai potrivite structurii lor; activitățile de învățare să fie proiectate în așa fel încât să implice diferite tipuri de inteligență; evaluare învățării trebuie să măsoare multiple forme ale inteligenței (M. Bocoș, 2013)

În *Mintea umană: cinci ipostaze pentru viitor*, Gardner încearcă să lămurească o confuzie previzibilă între teoria inteligențelor multiple și cele cinci minți (mintea disciplinată, mintea sintetică, mintea creatoare, mintea respectuoasă și mintea etică). Ele nu reprezintă capacități de procesare distincte, ci trebuie mai degrabă gândite ca utilizări largi ale minții pe care le putem cultiva la școală, în cadrul profesiei sau la locul de muncă. (Gardner, 2007).

Pedagogia TIM implică faptul că profesorii pot să faciliteze învățarea în mod diferit și pot structura activitățile de învățare în jurul perspectivei multiple de rezolvare a unei probleme prin folosirea diferitelor tipuri de inteligențe.

În cadrul orelor de biologie, se pot folosi frecvent principiile acestei teorii, iar rezultatele obținute și informațiile dobândite de elevi sunt mult mai bune. Teoria inteligențelor multiple este un instrument eficient pentru îmbunătățirea motivației, a rezultatelor școlare, a gândirii critice și sistemice dar și pentru dezvoltarea creativității și a stimei de sine.

Unitatea de învățare: Grupe de viețuitoare - regnul animal Tema lecției: Păsări

Tipuri de inteligențe exersate și sarcini specifice de lucru pentru elevi:

Verbal-lingvistică:

Scriveți o scurtă compunere cu titlul: Păsările.

Realizați un scurt comentariu al poeziei „Somnoroase păsărele”,

de Mihai Eminescu.
Căutați ghicitori cu tema: Păsări.

Logico-matematică:
Identificați rolul păsărilor într-un ecosistem.
Analizați diferențele structurale dintre păsările răpitoare și păsările înotoătoare.
Cum mențin răpitoarele nocturne echilibrul ecologic?
Care este legătura dintre zbor și anvergura aripilor?
De ce nu poate zbura struțul?

Corporal-kinestezică:
Mimează comportamentul unor păsări în perioada de curtare a parteneriei.
Exprimă prin mișcări diferitele moduri de locomoție ale păsărilor.

Vizual-spațială:
Realizează un desen cu tema: Păsări.
Realizați din materiale reciclabile o căsuță pentru păsări.

Muzical-ritmică:
Imită cântecul diferitelor păsări identificate pe baza materialului audio.
Căutați cântece cu tema: Păsările.

Inter-personală:
Realizați, în grup, un proiect cu tema „Soluții pentru păsările care ierneză în țara noastră”.
Scrieți scurte mesaje care să fie afișate în spațiile publice pentru protejarea și îngrijirea păsărilor din localitate.

Intra-personală:
Ce reprezintă pentru tine imaginea unei păsări răpitoare?
De ce unele păsări sunt considerate reprezentante ale răului?
Care sunt păsările reprezentante ale binelui și purității? De ce?

Naturalistă:
Încadrează în grupele potrivite păsările din PPT, pe baza caracteristicilor structurale.
Observă păsările din materialul audio și scrie în dreptul fiecăreia denumirea corectă.

Unitatea de învățare: Ecosisteme

Tema lecției: Delta Dunării

Tipuri de inteligențe exersate și sarcini specifice de lucru pentru elevi:

Verbal-lingvistică:
Scrie un reportaj interesant despre Delta Dunării pentru a atrage cât mai mulți turiști să viziteze acest biom. Dă un titlu atractiv reportajului.
Argumentați afirmația – „Delta Dunării este paradisul Păsărilor, un pământ mereu în formare”.

Logico-matematică:
Realizează o hartă conceptuală cu principalele specii de animale din Deltă.
Anticipează ce se va întâmpla dacă oamenii nu respectă principalele norme de protecție și conservarea mediului în Deltă.
Anticipează consecințele încălzirii globale și a secetei pentru acest biom.

Corporal-kinestezică:
Realizați o machetă cu tema: Delta Dunării.
Imitați tehnica de zbor a diferite păsări acvatice din Deltă.

Vizual-spațială:
Realizează un desen cu harta Deltei Dunării.
Realizați din materiale reciclabile o machetă a unei păsări.
Realizați o siglă/slogan în care să evidențiați importanța Deltei.
Vizionați un film documentar cu tema: Delta Dunării și schițați printr-un desen un aspect care v-a surprins.

Muzical-ritmică:
Imită cântecul diferitelor păsări identificate pe baza materialului audio.
Identificați alte sunete scoase de animalele din delta.
Ascultați muzică specifică zonei din care face parte Delta.

Inter-personală:
Identifică care sunt principalele ocupații ale locuitorilor din Deltă și care este stilul lor de viață.
Realizați un interviu/anchetă cu întrebări pe care le-ai adresa turiștilor/locuitorilor din delta.

Intra-personală:
Scrie 4 motive pentru care ai dori să vizitezi Delta Dunării.
Care este sentimentul pe care ți-l inspiră peisajele din acest Paradis natural?
Menționează ce ai face dacă ai fi în locul primarului din Sulina pentru a dezvolta și proteja în același timp delta.

Naturalistă:
Elaborează propuneri de ecologizare a zonei.
Realizați colaje din care să reiasă biodiversitatea din deltă.
Identifică plante și animale reprezentative pentru Delta Dunării.
Realizați un material video/ppt cu specii reprezentative din deltă.

Lecțiile interdisciplinare se pot crea prin activitate pe grupe în funcție de profilul inteligențelor fiind analizate teme din perspective diferite. Profesorul trebuie să fie atent și să țină sub observație tipurile de activități pe care le folosește la clasă și să-și analizeze constant modul de abordare al conținutului din perspectiva numărului și tipului de inteligențe pe care le activează într-un anumit interval de timp.

Temele individuale pot fi realizate de fiecare elev din perspectiva inteligențelor „tari” pe care le posedă fără a fi constrâns de o temă cu cerințe rigide. În fond nu există o „rețetă” perfectă pentru aplicarea TIM, tot ce trebuie să facem este să dăm dovadă de creativitate, implicare, imaginație pentru a aplica strategiile eficiente și potrivite profilului clasei și să ne bazăm pe instruirea diferențiată.

O modalitate prin care putem aplica TIM la nivelul clasei de elevi din ciclul gimnazial este munca diferențiată pe grupe sau centre de interes având aceeași temă dată, dar analizată din perspective multiple.

În evaluarea elevilor ar trebui să se măsoare cât mai multe forme ale inteligențelor iar profesorul trebuie să apeleze și la evaluarea pe bază de proiect. Gardner evidențiază meritele principale ale proiectelor: efort intelectual și motoriu constant, elevii inițiază și promovează relații interpersonale bazate pe comunicare și cooperare, dezvoltă motivație intrinsecă. În tot acest proces, profesorul rămâne partener în învățare, dar și ghid, consilier, îndrumător.

Bibliografie

Bernat, Simona-Elena, Diversitatea în învățare și modalități de a răspunde acesteia prin predare, „Școala reflexivă”, vol. 2, nr. 1 (4),

Cluj-Napoca., 2005

Gardner, Howard, The Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences, Fontana Press, An Imprint of Harper Collins Publishers, Second Edition, New York., 1993

Bocos, M., 2013, Instruirea interactivă, Editura Polirom, Iasi;

Gardner, H., 2005, Mintea disciplinată, Editura Sigma.

Gardner, H., 2006, Inteligențe multiple. Noi orizonturi. Editura Sigma, București

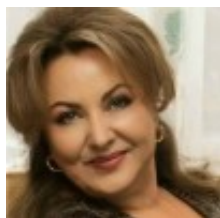
Pop-Păcurar, I., 2013, Dezvoltări în didactica biologiei – fundamente și cercetări pentru optimizarea învățării prin activități individuale și de grup, colecția Didactică activă, Editura Paralela 45.

Vîrtop, S., 2009, Teoria inteligențelor multiple: implicații asupra motivației și rezultatelor școlare ale elevilor – teza de doctorat, București

Motivarea cititorului în cadrul atelierului de lectură

De **Lucia Costru**

Liceul Teoretic I.S. Neciu-Levițchi, Chișinău (Chișinău)

Lectura este o competență absolut indispensabilă omului cult, este cheia care deschide uși spre experiențe, educație, cunoaștere, carieră și imaginație. Întreaga cunoaștere rezidă din lecturi, deoarece cartea rămâne a fi nevoia care decide în mod hotărâtor evoluția socială și culturală a speciei umane. Cei care citesc, care au cunoscut plăcerea lecturii au reușit să atingă un stadiu important în dezvoltarea lor intelectuală. Cartea ne permite să descoperim o dimensiune superioară a umanului din noi și este un izvor de enormă satisfacție, o bucurie a vieții!

Jorge Luis Borges a mărturisit că își imagina Paradisul sub forma unei biblioteci. Visa să se dedice huzurului de a citi întreaga veșnicie. E un exemplu de om care a găsit sursa mulțumirii existențiale, pe măsura dorințelor sale. Cu adevărat, cititul e un soi de bine intelectual accesibil oricui, un răsfăț care nu necesită alte resurse decât timpul.

Apoi, o lectură bună la vremea potrivită poate fi decisivă, poate determina și profila destinului omului. La fel cum oamenii creează cărți, cărțile creează oameni [5].

Drumul spre cunoaștere și dezvoltare trece prin lectură și cu cât mai greu este bagajul de cunoștințe adunat în rezultatul lecturii, cu atât mai largi sunt orizonturile pe care o persoană le poate cuprinde. Prin lectură se transmite memoria colectivă a omenirii, de aici și marea apreciere de care cartea și lectura s-au bucurat încă de la începuturi.

Probabil nu există alte lucruri sau fenomene care să fi fost mai elogiate decât cartea și multe sunt marile personalități care s-au pătruns de marile valori ascunse printre pagini și au trimis mesajul

acestei prețuiri către urmași.

Nume remarcabile, cercetători de vocație, autorități trecute și prezente, mari personalități ale lumii, care au cunoscut pe cont personal bucuria și importanța lecturii, care s-au format și au obținut prin lecturi culmi nebănuite, care au cunoscut cele mai mari înălțimi ale succesului datorită actului lecturii, absolut toți au lăsat moștenire urmașilor îndemnul spre lectură.

O enormă moștenire culturală ne-au lăsat-o centrele, societățile, cenaclurile, cluburile literare prin impactul masiv nu doar asupra literaturii și culturii, dar și asupra întregii societăți pe toate paralele sale, asupra progresului adevărului oferit de beneficiul cărții. Conducătorii acestor grupuri, dar și membrii lor, în postură mesianică, au reușit să creeze solidarități ce au durat în timp, au creat literatură, aducând-o în cadrul instituțional pentru lectură. Aname acestor personalități le-a revenit rolul îndrumător de a crea și a disemina în tot spațiul, atât în rândul intelectualității, cât și în cadrul școlar, arta lecturii.

Astăzi, cercurile și cluburile literare atrag o varietate de oameni, care se reunesc o dată pe lună (sau mai des) pentru a discuta despre cartea pe care au citit-o. Iubitorii de cărți doresc să-și împărtășească impresiile despre ceea ce citesc. Și unde să mai faci asta, dacă nu într-o echipă de oameni cu gânduri asemănătoare? Toată lumea este interesată și intrigată de ceea ce gândesc prietenii din club, ce emoții a evocat cutare sau cutare carte în altă persoană. Lectura în cadrul cercurilor și cluburilor devine un hobby intelectual, stimulează interesul pentru cunoaștere a multor autori și cărți de diferite genuri [6].

O reflecție a ideii de a organiza societăți, cenacluri, cluburi literare în cadrul școlar, cu scopul de a optimiza calitatea educației și de a forma cititorul, de a spori interesul lui pentru lectură, constituie atelierul de lectură. Atelierul de lectură este o soluție practică și eficientă de dezvoltare a competenței de lectură ce poate fi practică în mod cotidian de către elevi. El poate fi organizat începând cu momentul în care elevul poate citi un text, o carte, indiferent de domeniu, și poate fi practicat, secvențial, la fiecare disciplină curriculară.

Atelierul în procesul de instruire este vechi. ATELIERUL, în concurență cu englezismul workshop, intră în viața noastră nu doar pentru a desemna realități medievale, unde meseriașii confecționează obiecte de uz cotidian, iar activitatea lor se soldează cu un produs palpabil. Atelierul de muncă intelectuală – inclusiv cel de lectură sau de scriere – se zidește pe temelia unor competențe existente care trebuie dezvoltate în continuare, până la atingerea performanțelor [2].

Atelierul de lectură este un proces tehnologic, care vizează formarea și dezvoltarea competențelor de receptare și interpretare a unui text (nonliterar sau literar). Această activitate intelectuală are drept scop formarea și dezvoltarea competenței de lectură: însușirea tehnicilor de lectură, discuții în baza textelor citite; stabilirea legăturii dintre textul citit și lecturile anterioare; identificarea valorilor în textul citit; integrarea achizițiilor noi în sistemul propriu de informații etc. Totodată, în cadrul acestui tip de lecții sunt vizate în mod direct și formarea competențelor de receptare la auz, vorbire și scriere, prin fuziune.

În cadrul orelor obligatorii de limba și literatura română, principiile didactice generale (ale instruirii temeinice a cunoștințelor și deprinderilor, ale sistematizării și continuității

etc.) sunt riguroși și integrat aplicate, iar în cadrul atelierului de lectură principiile generale ale didacticii se aplică selectiv (intuiția, accesibilitatea, adaptarea la particularitățile de vârstă și individuale, motivarea logică, morală etc.), subordonându-se nevoii de atractivitate și formativitate. Atelierul de lectură provoacă elevul să se împrietenească cu textul [4].

Lețiile de limba și literatura română se supun principiului integrator de reguli: reguli de lucru cu vocabularul; algoritmul de lucru cu textul; reguli de lucru cu materia gramaticală etc., pe când atelierul de lectură se concentrează asupra câmpului textului, cu focalizare pe tematica lui, motivând elevul pentru lectură prin cultivarea unor afecte, motivații și atitudini dezirabile (curiozitate, interese, plăcere, atitudini psihosociale și axiologice). Modelul de proiectare a lecției-atelier de lectură este simplu, flexibil și deschis.

În cadrul atelierului elevul, prin intermediul textului, se familiarizează cu universul beletristic, învață a citi corect, a înțelege și a interpreta prin actualizarea informațiilor exterioare, făcând conexiunea cu viața reală. În ceea ce privește deprinderile de muncă intelectuală, lecțiile-atelier îi oferă elevului posibilitatea de a activa metodele și tehnicile de studiu și de activitate independentă (cum să-și facă notițe, cum să transforme un dialog în monolog, cum să citească un aviz, să citească „printre rânduri”, să selecteze esențialul etc.). Prin caracterul semnificativ și variabilitatea textelor, permite o pronunțată cunoaștere empatică a unor modele comportamentale umane evocate prin text, favorizând astfel autoformarea [1].

Fiind o componentă a didacticii limbii și literaturii române, cu activități circumscrise acesteia, lecția-atelier, tinzând către atracție maximă, poate apela la arsenalul cercurilor literare sau al bibliotecilor școlare, al disciplinelor opționale, al cenacloanelor sau al disciplinei dezvoltarea personală. Aici profesorul are libertatea de a organiza o serie de activități, cum ar fi: vizita la bibliotecă și librărie, prezentări de carte, vizita la târguri de carte, referințe culturale, lectura și comentarea unor creații originale ale elevilor (clasei, școlii, olimpicilor etc.), prezentare de albume, expoziții de artă cu tematică literară, reviste, procese literare, vitrine literare etc. În cadrul atelierului, profesorului i se permite să facă incursiuni transdisciplinare mult mai extinse, prin raportare la alte domenii ale artei, la frumosul din natură sau la cel din relațiile interumane. Prin aceste activități, elevul se apropie de idealurile lumii contemporane, acordând interes, în măsură sporită, integrării sale în viața socială, fiind totodată în acord cu orizontul de așteptare al vârstei lui.

Desfășurarea reușită a atelierului de lectură presupune proiectarea etapizată a activităților și a acțiunilor concrete din partea profesorului. În acest scop, cadrul didactic va trebui: să identifice o listă de cărți pentru lectură racordată la activități de dezvoltare a competenței de lectură și să recomande lista de texte/cărți elevilor; să-i motiveze și să-i mobilizeze pe elevi să citească; să le propună fișe de lectură; să stabilească data pentru atelierul de lectură; să monitorizeze lectura cărților recomandate; să propună un model de prezentare a cărților citite, să analizeze feedback-ul și să-și exprime părerea, să intervină și să aprecieze.

Așa cum textele necesită să fie selectate și după criteriul formativ, cadrul didactic trebuie să țină cont de exigențele curriculare și să selecteze texte pe care le raportează la unitățile de conținut (în cazul nostru, textul prin care se realizează funcțiile de

comunicare) cu activitățile de învățare (modalități de lucru prin care se valorifică unitățile de conținut în vederea formării/dezvoltării unităților de competențe proiectate) cu scopul de a obține produse rezultate din procesul de lucru în cadrul atelierului: răspunsuri la întrebări, concluzii, caracterizări, aprecieri, dialoguri, colaje, benzi desenate, texte scurte, povestiri, discursuri scurte etc. Așadar, atelierul de lectură apare ca o activitate unitară, rezultată din combinarea firească a diverselor tehnici de lectură, iar demersul didactic va avea de câștigat din activități netradiționale... [3].

Atelierul vine să promoveze, prin activități reale, centrarea pe elev și formarea de competențe. Elevul trebuie să realizeze produsul, să sesizeze esența procesului și să vadă cu ochii proprii produsul, să înțeleagă turația produsului realizat, să înțeleagă logica demersului, să perceapă de ce a învățat sau continuă să învețe materia, în cazul dat limba și literatura română. În desfășurarea lecției-atelier, profesorului îi revine rolul de maestru, el ghidează, explică, ajută, intervine când e nevoie, dar nu face munca în locul elevilor. Profesorul urmărește să se respecte tehnologia, cerințele temporale, testează și nu admite ca produsul să fie unul inacceptabil. Succesul lecției atelier depinde în mare parte și de respectarea regulilor de către elev: trebuie să citească tot textul propus, fiind afectat de lectură, să nu deranjeze colegii, să lucreze împreună ori individual, să-și asume responsabilitatea pentru anumite operații, totodată, având în vizor calitatea produsului finit, să realizeze sarcinile atât individuale, cât și în perechi și în grup.

Atelierul de lectură oferă multiple posibilități de a cunoaște și a practica limba română, utilizând cele citite în diverse contexte. Elevul va putea să-și exprime punctul de vedere, să analizeze declarațiile interlocutorilor și să-și apere opiniile, să exemplifice concludent pe marginea unor afirmații. Lucrând în cadrul atelierului de lectură, elevii învață unul de la altul, nu doar de la profesor. Participanții pot oferi alternative valoroase de soluționare a problemelor, pot promova competențe reale, pot să-și descopere propriile capacități și limite pentru autoevaluare, pot să aplice și să sintetizeze competențele în moduri variate și complexe etc. În cele din urmă, vor începe să comunice mai mult, iar comunicarea intereselor, după cum știm, întărește și mai mult relația dintre oameni.

Desigur, nu există rețete pentru stimularea lecturii, dar important este să identificăm noi strategii pentru promovarea culturii individuale prin lectură, să oferim elevilor lecturi fundamentale, care să-i ajute să selecteze ceea ce este valoros, să-i stimuleze, să le sugereze soluții pentru probleme de viață. Lecțiile-atelier răspund unor performanțe minime. Performanța se obține prin activități complementare, care se pot desfășura în școală, dar în afara orelor alocate disciplinei. Aceste activități motivează învățarea, comunicarea, întăresc achizițiile informaționale, dezvoltă imaginația și creativitatea. Merită ca elevul să fie încurajat să participe la activități extracurriculare și extrașcolare, prin care să ofere multiple oportunități de interacțiuni verbale.

Unele din aceste activități pot fi:

- 1) Panoul selfie-urilor bibliofile – utilizatorii sunt rugați să plaseze un selfie cu biblioteca lor personală pe panoul comun al bibliotecii, pentru a recomanda anumite cărți din colecțiile personale colegilor;
- 2) Bookface-ul – elevii sunt rugați să facă fotografii, înlocuind fața cu o copertă a unei cărți pe care au citit-o. În fiecare lună se colectează aceste fotografii și se selectează câștigătorul. În caz că

instituția a reușit să creeze un parteneriat cu librăriile, câștigătorii primesc vouchere și cupoane de reduceri de la librării etc.;

3) „Monopoly” este un joc originar din Statele Unite, numit și jocul de schimburi comerciale rapide de proprietăți. Jucătorii aruncă zarul și se deplasează pe cerc cumpărând, vânzând averile imobiliare, încasând chirii de la adversarii lor, scopul final fiind de a-i împinge pe aceștia spre faliment. Cadrele didactice au modificat și au redenumit jocul Bookopoly, în care cititorii câștigă atunci când cunosc cât mai multe detalii despre cărțile din bibliotecă;

4) Biblioteca Vie – se improvizează o bibliotecă, doar că pe rafturi CĂRȚILE sunt OAMENII care intră într-un dialog personal cu tine, CITITORUL. Pășind în Biblioteca Vie, poți învăța lucruri de la oamenii despre care gândea că nu ar putea să îți spună ceva interesant, poți să vezi lumea, măcar pentru puțin timp, cu alți ochi, poți să descoperi despre tine lucruri pe care încă nu le vedeai, poți să vrei chiar să îți spui propria poveste și, mai ales, poți să afli că viața e compusă din poveștile noastre, ale tuturor, și că de noi depinde dacă le scriem sau nu [5].

Profesorii sunt în permanentă preocupăți să găsească noi modalități prin care lectura să redevină o preocupare constantă a elevilor, pentru ca lectura obligatorie și cea recomandată să se bucure de plăcerea unui cititor în curs de a deveni pasionat. Prin urmare, stimularea elevilor prin promovarea lecturilor va avea turaj în creații proprii, proiecte tematice, întâlniri cu scriitorii, dezbateri pe teme literare, vizionarea unor filme și discutarea lor în paralel cu textul literar, dramatizările unor texte, activitățile interactive de genul cercurilor de lectură, dar și în concursurile pe teme literare. Acestea sunt doar câteva dintre activitățile ce se pot desfășura în școală și în afara ei, care au drept scop sensibilizarea elevilor în vederea lecturii. Nicolae Balotă afirma că „un om al cărții nu se poate împiedica să nu savureze cartea nu numai ca pe un instrument care îi permite accesul într-o lume a cuvântului, a ideilor, a ficțiunilor, a simțirii mijlocite, ci și nemijlocit, în sine.” Deci, dacă cineva încă mai citește, înseamnă că lectura îl conduce spre cunoaștere și autocunoaștere în același timp.

Referințe bibliografice

1. Cartaleanu T., Cosovan O. Atelierul de lectură în demersul educațional. Strategii de dezvoltare a gândirii critice. În: PRO Didactica, 2006.
2. Cartaleanu T., Cosovan O. Ateliere de lectură, scriere, discuție: Portofoliul elevului. Chișinău: Î.E.P. Știința, 2014, 120 p.
3. Citind, învăț să fiu. Auxiliar didactic pentru psihologi școlari, diriginți, profesori. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2008, 144 p.
4. Curriculum național la disciplina limba și literatura română pentru instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale, clasa a V-a-a IX-a. Ministerul Educației al Republicii Moldova. Chișinău, 2019. 32 p.
5. Lectura și scările. În: Culegere de articole/Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Clubul Homo Aestheticus; Chișinău: Prut Internațional: BNRM, 2020 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 384 p.
6. Vlad I. Lectura – un eveniment al cunoașterii. București: Editura Eminescu, 1997, 314.

Lecturi pentru suflet

De **Daniela-Paraschiva Danka**

Școala Gimnazială, Roșia (Sibiu)

Lectura nu este o simplă citire a unui text, este transpunere, trăire, emoție și de foarte multe ori... vindecare: a unui suflet, a unei minți, a unei vieți. Este acea oază de liniște într-un tumult al sufletului. Am căutat în ultimii ani texte literare care, pe lângă valențele formative (comprehensiune, analiză și interpretare), să-i și surprindă pe elevi, nu doar prin acțiune, dar și prin mesajul transmis.

În articolul de față, doresc să evidențiez importanța lecturii în viața elevilor.

În realizarea demersului didactic, caut întotdeauna să proiectez activități atractive pentru elevi, încercând să accentuez cât mai mult latura interdisciplinară, pentru fiecare etapă a receptării textului literar (prelectură, lectura aprofundată și postlectură) existând această posibilitate prin utilizarea metodelor activ-participative, a materialelor didactice preluate din jocurile de societate (board game-uri), a creațiilor muzicale și plastice, a instrumentelor digitale, prin valorificarea competențelor din cadrul unor discipline precum: limba engleză, educație socială, educație plastică, educație muzicală, istorie, geografie, biologie, informatică etc.

Ca profesor de Limba și literatura română, dar și ca diriginte, mi-am dorit întotdeauna să le fiu aproape elevilor, fiecăruia dintre ei, încercând să îi cunosc cât mai bine, pentru a reuși să le înțeleg nevoile, am încercat să asigur un mediu școlar incluziv prin care fiecare elev să se simtă apreciat și valorizat, să simtă că fiecare reușită personală, oricât de mică ar fi, duce la progres școlar. Școala trebuie să fie acel loc în care elevul să vină cu plăcere, să simtă că nouă, dascălilor, ne pasă de ei, că suntem acolo pentru ei. Am văzut în ultimele luni elevi care citeau de plăcere, care caută biblioteca școlară, care își doresc să socializeze, iar acest lucru este posibil datorită dăruirii profesiei și implicării unui coleg care a reușit să creeze o comunitate frumoasă, sub forma unui club de lectură.

O modalitate de cunoaștere a elevilor este dezvoltarea empatiei prin care am reușit de fiecare dată să înțeleg nevoile acestora, să-i cunosc și să construiesc relații durabile, bazate pe respect reciproc. Prin textele literare alese în procesul instructiv-educativ am încercat să fiu aproape de fiecare dintre ei, fiecare text ales având un mesaj care să se potrivească într-o anumită măsură unui anumit aspect din viața trăită de către aceștia, cu scopul de a-i ajuta să înțeleagă că a fi diferit nu este ceva greșit, că o anumită stare, etapă sau situație există și în viața altcuiva, toate acestea redată prin subiectul fiecărei cărți și prin acțiunea fiecărui personaj.

Jorge Luis Borges spunea: „Întotdeauna mi-am imaginat Paradisul

sub forma unei biblioteci, alte persoane consideră că ar fi o grădină, alții și-l pot închipui ca un palat, eu mi l-am imaginat întotdeauna ca o bibliotecă și aici mă aflu eu.”, afirmație care, din punctul meu de vedere, este adevărată, cărțile având valențe vindecătoare, pot schimba percepția elevilor asupra vieții, cu atât mai mult dacă sunt alese cu grijă pentru nivelul adecvat de vârstă al elevilor și după nevoile acestora. În fiecare palat imaginar, elevii pot fi prinți și prințese, în fiecare grădină fermecată, elevii pot umbla liberi, pot fi așa cum își doresc, biblioteca în sine este un Paradis prin poveștile care dăinuie și așteaptă să facă bine sufletului și minții.

Cărțile folosite cel mai des în actul educațional în ultima perioadă și care au surprins cel mai mult elevii prin mesajele deosebite transmise sunt: „Cititorul din peșteră” – Rui Zink, „Mărețele aventuri ale porcului de Crăciun” – J. K. Rowling, „Minunea” – R. J. Palacio, „Val și cetatea sufletelor” – Ana Alfianu, „Ca peștele în copac” – Lynda Mullay Hunt, „O sută de rochii” – Eleanor Estes, „Malala și creionul magic” – Malala Yousafzai, „Iepurele de catifea” – Margery Williams, „Micul prinț” – Antoine de Saint Exupery, „Hărți ale emoțiilor mele” – Bimba Landmann. Personajele acestor cărți creează o atmosferă ludică, prin personificare, acțiune și subtilitatea emoțională transmisă. Deși, în unele cazuri, deznodământul cărților este trist, elevii conștientizează că în viață există atât bucurie, cât și suferință, că ambele fac parte din normalitate. Elevii sunt captați de astfel de lecturi, în urma cărora pot crea la rândul lor alte texte pornind de la ideile transmise, se pot realiza împreună cu aceștia activități de scriere creativă și ilustrare de carte, dezbateri, afișe, postere, machete, activități în urma cărora elevii își dezvoltă latura artistică, pentru că lectura are și valoare estetică, fiind o artă complexă.

Titlurile enumerate abordează probleme întâlnite în viața de zi cu zi: divorț, deces, neînțelegeri, etichetări, lipsa părinților, lipsuri materiale, defecte fizice, prejudecăți, bullying, constrângeri, confuzii, vicii, asumare, sentimente, emoții, libertate, nevoia de compasiune, nevoia de acceptare, nevoia de iubire, de empatie etc., transmit mesaje puternice care evidențiază valoarea inestimabilă a empatiei în viața de zi cu zi, importanța alegerii cuvintelor, care pot răni uneori mai mult decât faptele, dar care au și puteri terapeutice dacă sunt folosite cu măiestrie. În esența lor, consider că aceste titluri, precum și multe altele, fac din lectura de plăcere o lectură pentru suflet.

Lectura – identitate și devenire personală

De **Bianca Burciu**

Colegiul Național Costache Negruzzi, Iași (Iași)

În literatura de specialitate se cristalizează o serie de viziuni

asupra didacticii literaturii și implicit a lecturii. Într-o analiză atentă a noii didactici, este evident că dezvoltarea personală a elevului a devenit primordială, iar noua didactică devine „un spațiu de reflecție și de acțiune” (Alina Pamfil) care încurajează dialogul elevului cu literatura. De altfel, încă din prima jumătate a secolului XX, se promovează în didactica lecturii, diverse tipare dominante de înțelegere și interpretare a rolului formator al cititului. Articolul urmărește dinamica dialogului elevului cu literatura și subliniază rolul de consilier al profesorului în relație cu textul literar.

În primă instanță, lectura pare a fi corelată cu sentimentul de apartenență la o anumită națiune, iar orientarea lecturii se face în sensul cultivării anumitor autori considerați reprezentativi. Lectura capătă treptat rol în oglindirea realității sociale (1960), pentru ca modelul estetic, în care primează nu doar rolul activ al profesorului, ci și însușirea de către elevi a unor instrumente ce țin de analiza stilistică, să se producă abia în jurul anilor 1990.

Din ce în ce mai mult, discursul didacticii se schimbă, iar lectura pare a-și valida statutul de formator în dezvoltarea personală a elevului, încurajat să descopere că textul literar spune ceva lumii și despre sine. Astfel, lectura este o oglindire a modului de a simți, de a gândi, de a stabili un raport cu lumea, filtrată întâi prin subiectivismul lectorului. Aceasta devine o cale de mediere a relației elevului cu universul, mai ales când se face în mod constant, cu răbdare și perseverență. Această legătură poate fi privită dintr-o dublă perspectivă, întâi din exterior, când copilul se apropie cu timiditate de carte, fie din dorință proprie, fie încurajat, iar a doua perspectivă, din interior, ce urmărește metamorfozele copilului de-a lungul unui proces de lectură, de data aceasta interiorizat.

Elevul citește întâi de curiozitate, apoi din pasiune, din dorința de a primi răspunsuri, de a înțelege, trăind bucuria descoperirii, contrariat, revoltat sau detașat, în postura unui observator analitic. Cu timpul se produce și rafinarea gustului, iar selecția lecturilor este condiționată de profilul fiecărei clase de elevi, misiunea profesorului devenind una personalizată, atentă și la nevoile elevilor, mai flexibilă în conceperea propunerilor de lectură.

Un aspect esențial în dinamica relației elevului cu textul literar este timpul petrecut în prezența cărții, ce trebuie să fie o obișnuință, chiar dacă nu e de la început o plăcere, iar dorința de a citi se naște prin exercițiul zilnic, devenit permanent. Lectura trebuie resimțită drept o necesitate în dezvoltarea dimensiunii afective a elevului, așa cum prevede și programa școlară.

Din păcate, statisticile oferă o radiografie tristă a societății actuale, gradul scăzut al interesului pentru lectură se reflectă clar în rezultatele PISA, fapt ce poate atrage atenția și asupra neputinței profesorului de a cultiva dragostea pentru citit, în medii sociale mai puțin privilegiate. Totuși, noul curriculum, precum și ultimele modificări ale itemilor de la Evaluarea Națională obligă elevul spre variate experiențe de lectură, spre o analiză mai atentă a subtilităților textului literar. Raportarea elevului la operă se face, în primul rând, la nivel afectiv, întrucât acesta e la vârsta trăirilor intense, a identificării modelelor, a nevoii de a avea confirmări legate de comportamente, atitudini, valori pe care le apreciază și apoi le interiorizează. Intrată în viața copilului în ipostaze multiple – persuasivă, formativă, motivațională, cu funcție estetică sau culturală, cu rol informativ sau de impact în evoluția personală,

lectura dezvoltă aceste fațete ca procese de durată, ce depind de prioritatea pe care o dă lectorul fiecărui rol asociat.

Prezența profesorului este esențială în această relație a elevului cu cartea, el stimulează, cultivă dragoste și pasiune pentru citit, selectează și adaptează texte potrivite nevoilor colectivului, descifrează sensuri, oferă chei de lectură, facilitează asocieri, e ceea ce considera Liviu Papadima în 2004 – un adevărat „consilier de lectură”. Înainte de toate, profesorul inspiră, mai ales prin prisma faptului că înțelege potențialul formator al literaturii, pentru că a descoperit puterea magică a cuvântului și îi poate iniția pe copii în această călătorie a cunoașterii. Lectura va activa gândirea critică și reflexivă, va pune elevul în ipostaze interrogative, îl va încuraja să adopte sau să susțină puncte de vedere, să devină cititor activ, implicat în dezbateri literare, care se dovedesc a fi nu doar despre text, ci mai ales despre viață. E primul prag spre înțelegerea lumii în acest transfer al experiențelor personajelor în planul vieții reale, când se familiarizează cu variate situații, în mod explicit, deductiv, dialectic, prin refacerea unor sensuri care invită cititorul la deschideri spre lecturi multiple.

Lectura devine un agent al schimbării și al dezvoltării personale, provoacă creativitatea, stimulează corectitudinea exprimării, dezvoltă spiritul creativ, cultivă încrederea în sine, într-un real exercițiu de cunoaștere a sinelui și a lumii.

Bibliografie

Alina Pamfil, Didactica Literaturii. Reorientări, Editura Art, București, 2016

Descoperirea literaturii populare. Studiul de caz – Miorița, clasa a XI-a

De **Vasilica-Nelia Nicula**

Colegiul Național Petru Rareș, Beclean (Bistrița-Năsăud)

Acest articol sintetizează activitățile pe care le-am derulat cu elevii clasei a XI-a pentru Descoperirea literaturii populare. Prin folosirea metodei studiului de caz, le-am propus elevilor abordarea baladei Miorița într-o manieră incitantă și provocatoare. Această metodă activ-participativă îi ajută pe elevi să învețe prin descoperire și cooperare. De asemenea, accentul pus pe prezentarea produselor realizate de elevi, transformă ora de română, dându-i dinamism și autenticitate.

Studiul de caz este o metodă foarte potrivită pentru abordarea acestei teme fiindcă, deși numărul de ore alocat la clasă este foarte mic, prin această metodă elevii vor face cercetare și vor descoperi foarte multe lucruri. Textul suport pentru această temă, ales la sugestia manualului editurii Humanitas, a fost balada populară „Miorița”.

Fixarea premiselor

„Miorița” este una dintre creațiile literaturii populare românești care a stârnit numeroase comentarii. Despre valoarea ei artistică, despre modul în care poate fi interpretată, despre exemplaritatea ei etc. s-au formulat puncte de vedere dintre cele mai variate, uneori contradictorii, alteori polemice. Au discutat și au scris despre „Miorița” folcloriști, critici și istorici literari, scriitori, filozofi, diverși oameni de cultură. Cele mai frecvente probleme generale ale folclorului care au fost puse în discuție de diversele studii și eseuri referitoare la „Miorița” sunt: datarea și localizarea creațiilor literare populare; cum sunt produse textele folclorice; raporturile dintre literatura populară și cea cultă; reprezentativitatea creațiilor populare pentru însușirile poporului care le-a produs; cum pot și cum trebuie să fie citite și înțelese textele folclorice. (cf. Manualului pentru clasa a XI-a de limba și literatură română, Alexandru Crișan, Liviu Papadima, Ioana Pârvulescu, Florentina Sâmișăian, Rodica Zafiu, Editura Humanitas Educațional, București, 2006)

Plecând de la aceste considerente, am structurat studiul de caz asupra baladei „Miorița” pe cele cinci coordonate. Astfel, elevii clasei au fost împărțiți în cinci grupe, fiecare grupă având de soluționat în termen de 3-4 săptămâni câte o problemă a „cazului Miorița”, urmând ca apoi, prin intermediul celor cinci prezentări să se refacă imaginea completă a baladei. Astfel, au fost împărțite sarcinile de lucru:

- grupa I: Când și unde a apărut „Miorița”?
- grupa II: Cum sunt produse textele folclorice? /Cum a fost produsă „Miorița”?
- grupa III: Care este raportul dintre literatura populară și literatura cultă? /Cum se raportează balada „Miorița” din punct de vedere estetic la alte creații culte?
- grupa IV: Este balada „Miorița” reprezentativă pentru poporul român?
- grupa V: În câte feluri putem citi un text folcloric? /În câte feluri putem citi „Miorița”?

Așa cum am precizat, elevii au avut la dispoziție aproximativ o lună pentru a se documenta și a-și pregăti prezentările. Prezentarea studiului de caz s-a derulat pe parcursul a 4 ore.

Derularea activității

În prima oră, elevii au fost familiarizați cu tema, prezentându-li-se aspectele esențiale ale acesteia. S-a discutat despre literatura populară și genurile specifice acesteia, despre integrarea sau neintegrarea textelor folclorice într-un context ritual și ceremonial, dacă acestea sunt în proză sau în versuri, dacă sunt epice, lirice sau dramatice și chiar despre caracterul lor didactic. S-a discutat apoi despre faptul că în special în perioada pașoptistă, dar și ulterior, literatura populară a fost considerată o bază pentru literatura cultă datorită atât calităților sale estetice, cât și inexistenței unei tradiții a literaturii culte în limba română, până în sec. al IX-lea. De asemenea, s-a subliniat ideea că literatura populară este una originală și reflectă specificul nostru național. S-a recitat apoi varianta baladei „Miorița” culeasă de Vasile Alecsandri, dar și alte variante ale baladei, incluse în antologii de balade populare. S-au repartizat apoi sarcinile de lucru/direcțiile de investigație ale studiului de caz.

Orele a 2-a și a 3-a au fost rezervate prezentării rezultatelor cercetării. Fiecare grupă a avut la dispoziție 20 de minute pentru prezentarea rezultatelor muncii lor. Nu au avut loc intervenții din partea celorlalți elevi în timpul prezentărilor propriu-zise, aceștia având obligația de a-și nota orice nelămurire vizavi de una dintre prezentări, orice întrebare suplimentară, aspectele care le-au plăcut, sau nu le-au plăcut, precum și de a completa fișa de evaluare a prezentării studiului de caz, pentru fiecare grupă în parte. Elevii au putut folosi în prezentarea lor orice elemente care considerau că sunt importante pentru direcția lor. De-a lungul celor 4 săptămâni în care și-au pregătit prezentarea, ca profesor, le-am stat la dispoziție cu sugestii, idei sau, dacă a fost nevoie, chiar cu materiale.

Ora a 4-a a continuat cu dezbateri pe marginea prezentărilor realizate de fiecare grupă desemnată să rezolve o parte a studiul de caz (colegii și-au putut pune întrebări, pentru a-și clarifica anumite idei, pentru a afla mai multe informații sau pentru a cunoaște poziția pe care se situează elevii dintr-o anumită grupă, față de anumite aspecte prezentate ale temei). A fost, de asemenea, momentul în care fiecare grupă și-a prezentat jurnalul grupei pentru a vedea în ce măsură a lucrat fiecare membru al grupei, finalizându-se și etapa de evaluare a prezentărilor, evident cu discuții pe marginea grilei de evaluare (Grila de evaluare folosită pentru acest studiu de caz, dar care poate fi folosită și pentru alte studii de caz, poate fi consultată/descărcată pe didactic.ro/materiale-didactice/grila-de-evaluare-pentru-studiul-de-caz).

Evaluarea de proces și de produs îi revine în exclusivitate profesorului de Limba și literatura română, după ce va consulta și produsele realizate de fiecare grupă în parte.

Evaluarea elevilor ar trebui să se realizeze și prin tema de casă, pentru a se vedea în ce măsură elevii au înțeles și și-au însușit noțiunile prezentate de fiecare grupă în parte, cu alte cuvinte, pentru a se vedea în ce măsură s-a soluționat „cazul Miorița”. Astfel, se poate propune elevilor un eseu de 2-3 pagini în care să realizeze, recurgând la argumente, un paralelism între reacția păstorului ca individ (pentru care nedreptatea existențială primește un sens integrator) și răspunsul poporului român dat unei istorii care l-a agresat prin adversitatea ei permanentă.

Concluzii

Cred că această suită de lecții este valoroasă, atât datorită valorilor culturale, morale și spirituale pe care le promovează, cât și datorită metodei studiului de caz, o metodă activ-participativă, care-i ajută pe elevi să învețe prin descoperire, cooperare și joc, contribuind la dezvoltarea comportamentelor sociale ale acestora.

Bibliografie

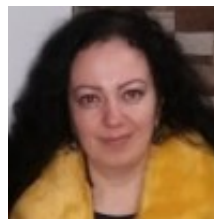
Manualul de limba și literatură română, clasa a XI-a, Alexandru Crișan, Liviu Papadima, Ioana Pârvulescu, Florentina Sâmihăian, Rodica Zafiu, Editura Humanitas Educațional, București, 2006
Programe școlare ciclul superior al liceului, Limba și literatura română, clasa a XI-a, Aprobate prin ordinul ministrului nr. 3252/13.02.2006, București 2006

*** Ghid metodologic, Aria curriculară Limbă și comunicare, Liceu, C.N.C., 2002.

Dezvoltarea exprimării orale prin jocul de rol

De **Alina-Mihaela Alecse**

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 8, Buzău (Buzău)

Capacitatea de comunicare redă posibilitatea oamenilor de a interacționa cu semenii, de a realiza cu ei un schimb informațional și de a uza de semne și simboluri a căror semnificație este stabilită în mod convențional. Dezvoltarea capacității de comunicare în grădinița de copii este unul din obiectivele majore care se realizează în mod treptat, prin lărgirea relațiilor verbale cu cei din jur, în condițiile manifestării de către copil a curiozității de cunoaștere. În vederea dezvoltării exprimării orale, educatoarea trebuie să-și propună și să realizeze scopul de a stimula vorbirea și audierea în toate felurile de joc.

Jocul constituie o modalitate deosebit de valoroasă de modelare a viitoarei personalități, deoarece oferă posibilitatea să cunoaștem copilul și să-l formăm în direcția dorită de noi. Jocul de rol este o cale foarte importantă pentru copii de a reprezenta întâmplările prin care au trecut, precum și ceea ce știu ei despre oameni și situații. Prin jocul de rol, copiii utilizează elementele pe care ei le-au înțeles în legătură cu evenimentele la care au fost martori sau la care au luat parte, ajungând astfel să înțeleagă semnificațiile lucrurilor și evenimentelor din jur. Jocurile de rol ale copiilor sunt puternic influențate de mediul socio-cultural de proveniență, de rutinele, de obiceiurile tradiționale și modalitățile de vorbire și exprimare ale familiei și comunității de origine.

Viața omului nu este posibilă în afara comunicării pentru că omul comunică în mediul în care trăiește, iar dezvoltarea lui psihică este legată de comunicare. Comunicarea este un schimb de informații între două persoane, între o persoană și un grup. Este un liant, un factor de articulare și coeziune a indivizilor în viața socială. Comunicarea este o relație, un proces, iar relația se definește ca o legătură și interacțiune informațională între doi termeni: emițător și receptor. La baza comunicării umane stă cuvântul. Fiind considerată starea de grație a existenței umane, comunicarea îți oferă plăcerea de a relaționa; M. Eminescu observa că „vorba nu este decât o unealtă pentru a exprima o gândire”, ca, mai târziu, T. Arghezi să consemneze că întotdeauna „comunicarea începe cu alegerea cuvintelor”.

Capacitatea de comunicare redă posibilitatea oamenilor de a interacționa cu semenii, de a realiza cu ei un schimb informațional și de a uza de semne și simboluri a căror semnificație este stabilită în mod convențional. Dezvoltarea capacității de comunicare în grădinița de copii este unul din obiectivele majore care se realizează în mod treptat, prin lărgirea relațiilor verbale cu cei din jur, în condițiile manifestării de către copil a curiozității de cunoaștere. Vorbirea, privilegiul ființei umane, se naște în chip spontan în cadrul grupului, în timpul jocurilor însă lipsită de

ajutorul cadrelor didactice, ea rămâne adesea incoerentă, mai cu seamă dacă mediul familial are un aport scăzut în domeniul acesta unde totul se învață prin imitație.

În vederea dezvoltării exprimării orale, educatoarea trebuie să-și propună și să realizeze scopul de a stimula vorbirea și audierea în toate felurile de joc.

Jocul constituie o modalitate deosebit de valoroasă de modelare a viitoarei personalități, deoarece oferă posibilitatea să cunoaștem copilul și să-l formăm în direcția dorită de noi. În joc copilul se manifestă spontan, sincer, își dezvoltă tendințele, interesele, contribuind, într-o foarte mare măsură la formarea, dezvoltarea și îmbogățirea vocabularului sub aspect fonetic, lexical și gramatical. Jocul de rol constituie jocul cu cele mai multe valențe în dezvoltarea generală și, în special, în dezvoltarea limbajului copilului. Jocul de rol este o cale foarte importantă pentru copii de a reprezenta întâmplările prin care au trecut, precum și ceea ce știu ei despre oameni și situații. Prin jocul de rol, copii utilizează elementele pe care ei le-au înțeles în legătură cu evenimentele la care au fost martori sau la care au luat parte, ajungând astfel să înțeleagă semnificațiile lucrurilor și evenimentelor din jur. Jocurile de rol ale copiilor sunt puternic influențate de mediul socio-cultural de proveniență, de rutinele, de obiceiurile tradiționale și modalitățile de vorbire și exprimare ale familiei și comunității de origine. În jocul de rol copiii trebuie lăsați să utilizeze limbajul care le este familiar. De exemplu, jucându-se „de-a familia”, copiii vor imita în mod evident comportamentul și limbajul propriei familii.

Totuși, educatoarea trebuie să le arate și alte forme de comportament și de vorbire, utilizate în diferite situații: de exemplu, cum vorbește și se poartă un doctor sau conducătorul de tren, șoferul de autobuz, profesorul, aviatorul, vânzătorul. Cadrul didactic poate să interpreteze o serie de situații (scurte scenete) ce implică aceste personaje, fie jucându-le împreună cu copiii, fie utilizând păpuși. Se poate iniția un joc de rol utilizând desene, fotografii, o carte, pentru a povesti întâmplări simple. Se discută cu copiii despre ce personaj ar dori ei să fie, precum și ce lucruri le-ar trebui pentru ca ei să interpreteze acea persoană.

Întrucât în joc copilul se identifică cu adultul în diferite ipostaze (meserii), acest fapt are mare influență asupra formării încrederii în forțele proprii, permițându-le să-și depășească, pentru un moment dat, condiția de copil și să aspire să ajungă asemenea celor mari. De aceea trebuie încurajată inițiativa lor de a transpune în joc activitatea părinților, munca adulților din mediul apropiat grădiniței și familiei. În joc ei dovedesc independență, inițiativă și încredere în forțele proprii, mai ales că preșcolarii trebuie să prezinte oral situația în care s-au transpus, motivând alegerea făcută, timp în care ei se cere ca vorbirea să fie clară, corectă, pronunția sunetelor și grupurilor de sunete de asemenea. Jucându-se, ei trebuie să coopereze în vederea realizării regulilor impuse de joc, să comunice ei între ei și ei cu educatoarea, prilej de îmbogățire și de formare a limbajului – educatoarea având grijă ca de fiecare dată să-i corecteze pentru greșelile făcute.

Copiii trebuie încurajați să emită idei personale.

Discuțiile vor fi purtate într-un chip cât mai vioi, mai energic, pentru a impulsiona copiii. Ei vor fi apoi lăsați să meargă să se joace în colțul special amenajat. Desigur, educatoarea îi va urmări, gata să intervină dacă vede că ideile de la care s-a pornit au fost pierdute pe drum, ori dacă preșcolarii au intrat în impas.

Jocul de rol este, de asemenea, cel mai indicat pentru introducerea în comportamentul copiilor a unor conduite sociale, cum ar fi folosirea saluturilor, prezentarea unor persoane necunoscute. Nu e nevoie să se „predea” aceste cunoștințe; este suficient ca educatoarea să intre în jocul copiilor, alături de ei, și să exprime clar comportamentul pe care dorește ca ei să și-l însușească. De exemplu, educatoarea bate la ușă, spune întotdeauna bună ziua ori la revedere. Pentru situația în care vine cineva în vizită (se poate face o introducere cu haz aducând de acasă animalul preferat sau luând unul de jucărie) persoana va fi prezentată „gazdei” oferind astfel modelul pe care cei mici dorim să-l urmeze. În acest stadiu, scopul principal în dezvoltarea limbajului este de a-i ajuta pe copii să capete încredere în ei pentru a vorbi într-o situație de grup.

De asemenea, copiii trebuie îndrumați pentru a învăța să asculte atunci când vorbesc alți membrii ai grupului.

Este o bună pregătire pentru o conversație reală pentru dezvoltarea capacității de așteptare în schimbul de replici, depășindu-se astfel stadiul în care preșcolarii din grup vorbesc toți deodată.

Sfârșitul jocului nu înseamnă uitarea completă a conținutului său. Dimpotrivă, după joc, copiii trebuie ajutați să-și amintească ce au făcut și să-și consolideze cunoștințele. Se organizează o nouă discuție în grup, iar copii sunt întrebați ce au făcut și ce parte a jocului le-a plăcut cel mai mult. De asemenea, ei sunt întrebați ce ar dori să facă mai departe, de-a ce ar dori să se joace, fiind astfel obișnuiți cu o strategie de planificare, încurajați să gândească mai departe și să proiecteze acțiunile. Tot în final educatoarea poate valorifica exemplele pozitive și negative în care s-au respectat regulile, făcând aprecieri asupra vocabularului folosit de fiecare copil și a expresivității vorbirii, ocazie folosită și pentru corectarea unor deficiențe de comportament.

E util ca în joc să fie introduse rime, poezioare scurte, chiar cântecele. Copii vor fi implicați cerându-li-se să repete sunete, acțiuni, pantomime în cadrul jocului de rol respectiv.

Jocurile de rol se împart în jocuri cu subiecte din viața cotidiană și jocuri cu subiecte din povești și basme. Din punct de vedere formal aceste două tipuri de jocuri nu se deosebesc având aceeași structură și implicând tratarea subiectului pe roluri. Ambele tipuri pot fi individuale, copilul interpretând rolul unui anumit personaj (de exemplu aviatorul, doctorul, educatoarea, constructorul respectiv *Făt Frumos*, *Motanul Încălțat*, *Scufița Roșie*), sau colective, preșcolarii transpunând aspecte din viața cotidiană sau scene din povești, basme, după o prealabilă distribuție între ei a rolurilor. Deosebirea dintre cele două tipuri de jocuri de rol constă în izvorul lor tematic. În timp ce jocurile cu subiecte din povești și basme au ca sursă tematică lumea mijlocită a poveștilor, basmelor, filmului, teatrului, celelalte se inspiră din viața de fiecare zi pe care copiii o intuiesc direct, nemijlocit. O altă deosebire constă în gradul și calitatea participării inventive a copiilor. În jocul cu subiecte din viața cotidiană, preșcolarii creează conținutul regulilor precum și rolurile care decurg din el în timp ce în jocul cu subiecte din povești și basme ei reproduc un conținut dat, având o intervenție personală, de regulă numai în ceea ce privește interpretarea rolurilor asumate și modalitățile de înscenare a acestui conținut

Exemple de bune practici ecologice în învățământul preșcolar: Proiectul Pământul, Planeta Verde

De **Alina Andrieș**

Grădinița cu Program Normal Nr. 20, Iași (Iași)

Prezentul articol sintetizează principalele acțiuni ecologice demarate în anul școlar 2020-2021 de către 6 grădinițe - 4 din municipiul Iași, 1 din județul Olt, 1 din București - 2 școli, în parteneriat cu părinții preșcolarilor implicați, Asociația Mai Bine, SalubrIS Iași, Centrul Municipal de Colectare Iași, Palatul Copiilor Iași și Evenimentul. Proiectul, continuat și în acest an școlar, își propune așa cum este prezentat în argument: „dezvoltarea de timpuriu a deprinderilor și capacităților specifice protecției naturii, pentru preșcolari și elevi, prin implicare și interacțiune directă cu părinții acestora și restul comunității”.

Proiectul *Pământul, Planeta Verde* are ca scop „antrenarea resurselor umane în vederea protecției mediului înconjurător”. Pentru atingerea acestuia, în anul școlar 2020-2021, o serie de grădinițe și școli s-au implicat activ: Grădinița cu Program Prelungit Nr. 20, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3, Grădinița cu Program Normal Nr. 7, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 4, Școala Gimnazială „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, Colegiul Pedagogic „Vasile Lupu” - din municipiul Iași, Grădinița cu Program Normal Leotești, jud. Olt, Grădinița „Mărțișor” București.

Lor li s-au alăturat parteneri și sponsori: Asociația Mai Bine, SalubrIS Iași, Centrul Municipal De Colectare Iași, Palatul Copiilor Iași, Evenimentul. Activitățile de ecologie demarate au fost practice și atractive, implicând un număr mare de preșcolari și părinți. Rezumăm în rândurile de mai jos principalele momente:

Etapa I, noiembrie 2020 - *Protejăm natura*

Prima etapă a avut loc în perioada 18.11-22.11.2020. Scopul acesteia a constat în a da startul activităților educative și acțiunilor de responsabilizare ecologică prin informarea preșcolarilor cu privire la ce reprezintă poluarea, modalități de prevenire a acesteia și de protecție a naturii. Întrucât preșcolarii desfășurau activități doar on-line asincron, echipa de proiect a selectat materialele informative relevante și le-a încărcat pe pagina de Facebook pentru consultare. Toate cadrele didactice implicate au făcut posibilă mediatizarea și organizarea activității la nivel de grupe. Principalii susținători ai proiectului nostru au fost părinții. Cu sprijinul lor, copiii au putut parcurge materialele, au putut realiza activități practice specifice protecției naturii, pe care mai apoi le-au postat pe pagina proiectului sau în grupul de WhatsApp al grupei.

Partenerul și sponsorul nostru, Asociația Mai Bine Iași a fost alături de noi, oferind pentru părinți și copii resurse on-line utile înțelegerii procesului de ecologizare: www.maibine.eu/resurse, iar instituțiilor de învățământ implicate două volume care să le completeze biblioteca: „Trăiește mai bine. Îndrumar de educație ecologică”, „Hrană pozitivă”. Activitatea a avut un real succes, fiind prima de tip parteneriat ecologic desfășurată în mediul on-line cu preșcolarii. Am reușit să amintim copiilor, părinților, să ne amintim nouă, tuturor, faptul că zi de zi putem prin acțiuni mici, dar semnificative să protejăm natura. Ne dorim în acest an școlar să atragem sponsori care să ne ajute cu achiziționarea coșurilor colectare selectivă pentru toate grupele și clasele implicate în proiect. Considerăm că este o modalitate extraordinară de necesară pentru atingerea scopului proiectului nostru.

Etapa a II-a, noiembrie-decembrie 2020 - *Reciclează românește*

A doua activitate din cadrul proiectului a avut drept obiectiv realizarea de obiecte/lucrări cu specific tradițional românesc sau ornamente de Crăciun din materiale reciclabile. Doamnele profesor Cojocă Alexandra, Tănăsioaie Diana, Panainte Anca au realizat lucrări model prezentate în format video sau prezentări PPT (*Ștergarul, Trăistuța, Castronul*). Un model de lucrare a fost trimis și de către elevele Valentina Ciocoiu, Alexandra Ciocoiu, coordonate de d-na profesor dr. Gabriela Andrei, director adjunct al Palatului Copiilor, Iași: *Confecționarea trandafirilor prin reciclare a materialelor de ambalat florile*. Importanța zilei de 1 Decembrie a fost punctată prin două materiale video înregistrate de doamna profesor Panainte Anca, bazate pe prezentările PowerPoint oferite de twinkl.ro cu privire la subiect. Un număr de peste 30 de preșcolari și elevi au răspuns provocării noastre. S-au realizat costume populare, castroane, căsuțe, steaguri, trăistuțe, decorațiuni de Crăciun.

Toate lucrările au fost cuprinse într-un album al activității, publicat pe pagina proiectului facebook.com/profile.php?id=100031308979435 și pe pagina de Facebook a Palatului Copiilor, Iași: fb.watch/90Gq69DzZ6. Doamna profesor Smău Alexandra a făcut posibilă realizarea diplomelor oferite tuturor copiilor participanți, precum și toate materialele necesare mediatizării proiectului: siglă, pliant, plan de acțiune. Am reușit prin această activitate să folosim materiale reciclabile pentru a marca Ziua Națională a României, să continuăm proiectul și în format on-line, să aducem alături de noi părinți și copii minunați, să facem cunoscută necesitatea de a reutiliza pe cât posibil. Tot atunci ne-am făcut noi parteneri: Grădinița Leotești, județul Olt, Grădinița Mărțișor, București. Doamnele profesor Cara Alina, Croitoru Cristina, Pârțac Daniela au demarat alături de noi proiectul, făcându-l cunoscut în rândul părinților și al copiilor, realizând obiecte din materiale reciclabile și continuând implicarea în etapele următoare. Ne propunem în acest an școlar să păstrăm activitatea în aceeași formă, dar și să prezentăm părinților și copiilor alte moduri prin care putem reduce consumul și risipa, la nivel de informare.

Etapa a III-a, martie 2021 - *Grădina din grădinița mea*

A treia activitate a avut loc în primăvară. Grădinița cu Program Prelungit Nr. 20 a demarat acțiunea educativă numită *Grădina din grădinița mea*, urmărind transformarea spațiului viran al curții într-o frumoasă grădină cu straturi de legume, plante aromatice, flori și pomi fructiferi. Activitatea a fost inițiată și coordonată îndeaproape de doamna profesor Ciobanu Anca-Mihaela. Pe lângă

întregul colectiv de cadre didactice, doamna director Oneaga Maria prezintă și implică constant, au participat cu mult entuziasm actuali și foști preșcolari ai grădiniței, părinții acestora, precum și promotorii acțiunii, parteneri principali, Anca Chirilă Gheorghică, directorul Mai Bine, în colaborare cu Radu Crăciun, președintele Asociației Române de Permacultură. Designul proiectului, principalele materiale necesare: unelte, răsaduri, semințe, puieți de arbori și arbuști, precum și efortul fizic și coordonarea întregului proces de lucru au fost asigurate de specialiști – parteneri ai proiectului. Mediatizarea activității în presa locală s-a realizat cu ajutorul cotidianului Evenimentul de Iași. Marea transformare a Grădiniței din grădinița mea s-a efectuat în mai puțin de trei săptămâni.

Punctăm ca reușită faptul că preșcolarii Grădiniței cu Program Prolungit Nr. 20 Iași s-au putut bucura, au putut îngriji plantele, au putut învăța să crească în conexiune cu tot ce-i înconjoară. Precizăm faptul că în vara anului 2021, grădina grădiniței a primit o altă formă, întrucât întregul spațiu verde a fost acoperit cu gazon. Sprijinul a fost primit din partea Primăriei Municipiului Iași. Copiii sunt foarte entuziasmați de largimea spațiului. Pomii plantați, murele s-au prins și vor servi drept surse pentru activitățile educative din cadrul proiectului. Lădițele pentru răsaduri sunt acum acoperite cu flori, urmând ca în perioada martie-aprilie să creștem numărul acestora, pentru a replanta legume, pe care copiii să le îngrijească și să le consume. La această activitate au participat și Grădinița cu Program Normal Nr. 7, Grădinița cu Program Normal Leotești, Grădinița Mărțișor. Copiii au avut posibilitatea să planteze în curtea grădiniței sau în grupă semințe, flori, legume, pe care mai apoi le-au udat, îngrijit, observat.

Etapă a IV-a, mai 2021 – „Orașul Iași – un loc curat pe placul inimii”

A patra activitate din cadrul proiectului s-a desfășurat în luna iunie. Partener și sponsor ne-a fost SalubrIS, Centrul de Colectare Municipală Iași. Am primit saci și mănuși pentru ecologizare. Ne-au fost de mare ajutor aceste materiale! Startul a fost dat de grupa Ștrumpfii, Grădinița cu Program Prolungit Nr. 20, coordonată de doamnele profesor Macovei Casiana și Spiridon Oana. Alături de părinți și doamnele lor, copiii au igienizat spațiul verde din apropierea grădiniței, și-au reamintit cât de important este să păstrăm curățenia în spațiul public și cât este de necesar ca toate deșeurile să ajungă în spațiile special amenajate. Grădinița Mărțișor a continuat seria activităților specifice proiectului: „Pentru a trăi într-o lume mai curată copiii au învățat ce înseamnă cei trei R: Reciclează, Reutilizează și Refolosește și au descoperit care sunt tomberoanele potrivite în care trebuie să punem materialele reciclate. Au decorat sticle, au colectat dopuri cu ajutorul cărora au făcut diverse desene și au participat la o acțiune de voluntariat cu ajutorul lor”. Mesajul transmis de doamnele profesor Croitoru Cristina, Pârțac Daniela este continuat de copii: „Suntem PRIETENII NATURII și de abia așteptăm să desfășurăm alte activități anul următor!!!”. Și grupa Exploratorii alături de părinți și de doamnele profesor Radu Paula-Silvia și Andrieș Alina au reușit să igienizeze zona Cîrc. Pe parcursul activității, au răsunat atât sunete de bucurie pentru faptul că s-a reușit să îngrijim natura, dar și de îngrijorare pentru că unii adulți care au ales să-și petreacă acolo timpul liber au lăsat în urma lor deșeuri menajere care nu s-ar fi degradat într-un timp scurt. Cu încredere că vom reuși să facem cunoscută importanța protejării naturii, au

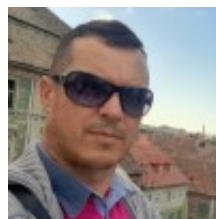
zâmbit și au strigat cu toții: URA!

Proiectul Pământul, Planeta Verde a adunat la un loc copii, părinți, comunitate locală, cadre didactice cu scopul de a proteja mediul înconjurător. Considerăm că am reușit prin activitățile de informare, de reciclare, de plantare și igienizare a spațiilor să aducem o contribuție frumoasă la activitățile de ecologizare demarate în țara noastră. Ne-am propus ca în acest an școlar să ne mărim echipa și să ne extindem planul de acțiune. Ne-ar fi de mare ajutor să găsim și sponsori pentru a achiziționa coșuri pentru colectare selectivă a deșeurilor și mai ales să ne implicăm în activități de plantare organizate de ONG-uri. Ne dorim ca atât noi, cât copiii și părinții acestora, să fim prezenți în număr cât mai mare ca voluntari în acțiunile pentru mediu. Ne mai dorim să facem cunoscut faptul că în grădinițele și școlile românești se promovează și se desfășoară activități educative care vizează protecția naturii, spiritul eco-friendly. Mulțumim tuturor partenerilor, sponsorilor și în special copiilor și părinților, fără de care proiectul nostru nu și-ar fi putut atinge obiectivele.

Evaluarea competențelor în învățământul primar

De **Gigel Duca**

Școala Gimnazială, Corbasca (Bacău)

Noțiunea de competență a invadat discursul pedagogic contemporan. O găsim în lucrările cercetătorilor, în vocabularul profesorilor și în textele instituționale elaborate de oficialități și concretizate prin ordine formale oficiale adresate profesorilor. Însă ea a apărut mai întâi în limbajul lumii întreprinderilor și al muncii și a pătruns în lumea școlii prin intermediul formării profesionale inițiale și continue.

O astfel de varietate de întrebuințări era de așteptat, însă a dus la o instabilitate a noțiunii și la o multitudine de sensuri mai mult sau mai puțin explicite. De asemenea, există numeroase diferențe în utilizarea noțiunii de competență, în cadrul fiecărei ramificații ale sale. Aceste diferențe nu pun barieră și unor elemente comune ale noțiunii, astfel că putem aduce în vedere faptul că observăm dificultăți proprii unei asemenea noțiuni imediat ce o folosim în spațiul școlar. Diferența care separă folosirea noțiunii în mediul muncii de cea din mediul școlar, ar fi faptul că în mediul muncii, alături de calificare, se caută și calități unice pe care le poate avea un individ. Acest ansamblu de capacități unice individuale poartă numele de „competențe”. Aici, competența este percepută ca fiind faptul de „a ști să faci față unei situații profesionale complexe” (Le Boterf), ceea ce ne arată că pregătirea are nevoie și de experiență.

Acestea fiind spuse, modul în care se folosește noțiunea de competență în mediul școlar face să i se atribuie caracteristici net diferite. În școală, care este un loc de învățare, nu căutăm persoane competente, ci aflăm cum și ce le poate face competente.

Vom avea deci tendința de a stabili o listă de competențe care vrem să fie dobândite și să le definim prin formulări standard. Competențele în școală capătă forma unor proceduri standardizate (mai mult sau mai puțin) și stereotipe; exemplu: „a ști să faci o adunare”, „a ști să scrii o carte poștală”, „a ști să descoperi imagini auditive dintr-un text”. Totuși rămân și în școală urme din originea noțiunii din mediul muncii: o competență înseamnă și capacitatea personală de a se adapta la o situație nouă.

Din această concepție legată de competențe putem distinge anumite caracteristici generale:

- a) Un punct esențial este adaptabilitatea: este considerat un adevărat competent cel care, într-un domeniu dat, se poate confrunta eficient cu o situație neprevăzută.
- b) O competență este întotdeauna unică și este specifică numai unui individ. (...)
- c) E greu de știut din ce este alcătuită competența unui individ.(...) O competență nu „se vede” niciodată, se observă numai efectele ei.
- d) accentul nu se pune atât pe deținerea de cunoștință, pe arta de a ști să faci, pe tehnici etc., cât pe capacitatea de a le mobiliza și a le combina pentru a răspunde unei situații mereu noi.[1]

Într-o pedagogie bazată pe competențe, problema esențială este cum să-i faci pe elevi să învețe.

Atunci când ceri unui elev să execute o operațiune ca răspuns la o întrebare dată, acesta sigur va răspunde printr-o operațiune pe care o cunoaște, astfel va ști să execute operațiuni pentru a efectua o înmulțire sau pentru a face acordul între subiect și predicat. Așadar, trebuie să observăm că majoritatea competențelor învățate la școală constau în operațiuni mentale și nu se traduc în comportamente observabile decât indirect. Deci, învățarea unei competențe reprezintă chiar procesul care leagă o operațiune sau un ansamblu de operațiuni de o situație sau un tip de situații, aceste operațiuni anunțându-se printr-un semnal cunoscut de subiect și care va juca rolul unui stimul.[2]

Concluzionăm faptul că o competență reprezintă capacitatea de a răspunde la niște situații complexe, nemaîntâlnite printr-o combinație de proceduri cunoscute.

Prezentarea unor definiții utilizate mai des în diferite studii de specialitate este de bun augur, pentru a putea mai departe să analizăm formarea competențelor la școlarii mici.

În Curriculum Național competența este definită ca „un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobândite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte științifice de realizare, adaptate vârstei elevului și nivelului cognitiv al acestuia, în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală”.

Programa școlară pentru clasele primare definește competențele astfel: „ansamblu structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau unor probleme generale, în diverse contexte particulare”. Pentru a fi învățată sau evaluată competența trebuie utilizată în situații concrete unde elevul trebuie să demonstreze în practică ceea ce a învățat. Situațiile problemă au, în abordarea competențelor de bază, un rol esențial. Acestea oferă elevului posibilitatea de a-și forma, dezvolta și evalua o

competență. Fiecare situație problemă este un prilej în care elevul exersează competența respectivă. Aceste ocazii necesită un grad înalt de complexitate și dificultate care, însă, să nu depășească posibilitățile elevului care se confruntă cu situația problemă respectivă, este de părere Vigotski.

X. Roegier susține că „o competență poate fi evaluată în 2-3 situații sau chiar într-una singură, cu condiția ca situațiile în care exersează elevul și în care este evaluat să fie reprezentative pentru competența respectivă”.

Particularitățile psihologice ale școlarului mic sunt destul de importante pentru formarea competențelor cheie. Copii din clasele primare, deși rămân legați de concret și fac legături între acțiuni și cuvânt, încep să fie stăpâni pe sine, să își ordoneze gesturile, să se completeze mai mult, își formează priceperi și deprinderi pe care n-ar putea să le dobândească singuri. Prin trecerea în mica școlaritate, copiii își schimbă statutul, devin elevi, mai importanți în familie și în grupul de copii. Prezentarea competențelor cheie alături de competențele specifice nivelului primar, sunt de nelipsit în tratarea acestui subiect, ajungând să ne dăm seama mai bine ce competențe trebuie să-și însușească elevul de ciclul primar.

Legea educației naționale nr.1 din 2011, prin art. 68, ne definește 8 competențe cheie care determină profilul de formare al elevului:

- Competențele de comunicare în limba română și în limba maternă în cazul minorităților naționale urmărește operarea cu o varietate de mesaje verbale și nonverbale pentru a recepta și transmite idei, experiențe, monitorizarea propriei comunicări și adaptarea acestora la diferite categorii de audiență; utilizarea corectă și eficientă a limbajului însușite la diferite discipline sau cai informale și non formale.
- Competențele de comunicare în limba străină au început pe cale formală în clasa pregătitoare din anul școlar 2012-2013.
- Competențele digitale se formează diferențiat în învățământul primar din țara noastră deoarece dotarea școlilor cu calculatoare este diferită, iar în curriculum pentru învățământul primar nu există o disciplină care să asigure această competență, însă poate fi studiată prin planificarea ei la decizia școlii.
- Competențele de bază de matematică, știință și tehnologie vizează formarea unor strategii funcționale în vederea rezolvării de probleme; aplicarea de principii și metode de investigație pentru a explora și explica, la nivelul claselor primare, procese naturale și sociale; formarea capacităților de analiză critică, de argumentare pe bază de dovezi pertinente.
- Competențele sociale și civice au ca scop formarea de abilități de utilizare a serviciilor publice, sociale și culturale.
- Competențele antreprenoriale sunt în stare de început în învățământul primar și se manifestă în activarea spiritului de inițiativă antreprenorial în gestionarea evoluției personale; disponibilitatea pentru efort fizic și intelectual.
- Competența de sensibilizare și de expresie culturală se exercită prin conștientizarea drepturilor și a responsabilităților, prin relaționare interpersonală pozitivă, prin susținerea cooperării în grupurile de învățare, prin respectarea diversității socio-culturale etc.
- Competența de a învăța să înveți are în vedere auto motivarea

în privința propriului potențial de reușită, aplicarea unor tehnici de muncă intelectuală care valorizează autonomia în procesul învățării, asumarea responsabilității pentru propria învățare.

Așadar, competențele specifice sunt grupate pe competențe cheie, ca element de reper și influențează pozitiv procesul de predare-învățare-evaluare. Programele școlare au deja o structură care permite realizarea acestui aspect, fiindcă la fiecare competență avem cunoștințe de predat, abilitățile ce trebuie formate, nivelul de raportare pentru profesor și elev, atitudinile care trebuie să se manifeste dar și un model de teme pentru o abordare integrată. Acestea ajută cadrul didactic să-și organizeze procesul dar să se și evalueze, observând dacă a realizat toate segmentele.

Programele școlare pentru învățământul primar, structurate pe cicluri curriculare- ciclul achizițiilor fundamentale (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a) și ciclul de dezvoltare (clasele a III-a și a IV-a)- sunt concepute astfel încât elevii să atingă un nivel de performanță elementar în formarea competențelor cheie. Deci, elevii din ciclul primar trebuie ca până la terminarea clasei a IV-a să-și formeze competențele vizate de programa școlară, în etapele sugerate de aceasta, prin studierea integrată a disciplinelor de învățământ cuprinse în planul cadru.

O scurtă prezentare a competențelor generale și specifice ce trebuie formate la școlarii mici în cele două cicluri curriculare care cuprind mica școlaritate sunt binevenite, mai ales pentru a observa gratuitatea formării competențelor la fiecare disciplină în parte.

Competențele de comunicare sunt cele care stau la baza formării celorlalte competențe și, în același timp, sunt dependente de acestea.

Competențele de comunicare în limba română se situează în lista competențelor cheie care determină profilul de formare al elevului, așa cum sunt enunțate în Legea Educației din 2011 dar și în Recomandarea cu privire la stabilirea competențelor cheie pentru învățarea de-a lungul vieții a Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene. Având în vedere că sistemul educațional trebuie să dezvolte elevului competențele cheie care să-l ajute atunci când va fi adult în viața socială pe care o va traversa, este necesar să vizualizăm Comunicarea în limba română ca pe un pas înainte pentru dezvoltarea curriculum-ului, ca pe un avantaj de a forma un elev cu o minte deschisă spre alte sensuri ale disciplinei de studiu- un sens integrator, trans disciplinar.

La sfârșitul școlarității, următoarele ținte reprezintă finalitățile comunicării în limba română:

- capacitatea de a comunica în scris și oral, de a înțelege și de a-i face și pe alții să înțeleagă diferite mesaje în situații variate;
- capacitatea de a citi și de a înțelege diferite texte, adoptând strategia potrivită scopului citirii și diferitelor tipuri de text;
- capacitatea de a scrie texte pentru o varietate de scopuri;
- capacitatea de a distinge informația relevantă și cea nerelevantă;
- capacitatea de a formula propriile argumente convingător și a ține seama și de alte puncte de vedere exprimate atât în scris

cât și oral.

Competențele generale vizate de programa școlară pentru disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română sunt aceleași pentru toate clasele primare:

1. Recăpătarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute;
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare;
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute;
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare.

Comunicarea elevilor are loc firesc în clasă și devine, în context școlar, obiect al reflecției și al învățării. Din acest motiv competențele specifice reprezintă trepte în structurarea comunicării orale și scrise.

Formarea unor deprinderi de ascultător activ este o componentă importantă de comunicare, așadar contextele create în spațiul școlii trebuie să fie autentice, adecvate vârstei și să răspundă dorințelor grupului de elevi(...). Producerea de texte orale sau scrise pune accent pe relevanța contextului de comunicare, pe interogare, pe explorarea universului copilului, inclusiv prin apelul la noile tehnologii.[3] Toate aceste competențe prezentate în programa școlară pentru clasele primare vor determina formarea la elevi de elemente de cunoaștere și proceduri, ce vor fi mobilizate în cele din urmă în situații inedite și adesea complexe, prin ceea ce am prezentat mai sus, competențe de gradul III sau competențe complexe. O evaluare a competențelor trebuie să vizeze aprecierea de mobilizare a cunoștințelor și tehnicilor de către elev, așa vom putea să ne dăm seama de însușirea competențelor elevilor și de modul în care vor utiliza cunoștințele și tehnicile pentru a rezolva o situație complexă.

Evaluarea este privită ca un act didactic complex, integrat întregului proces de învățământ, care asigură evidențierea calității cunoștințelor dobândite și valoarea (nivelul, performanțele și eficiența) acestora la un moment dat, oferind soluții de perfecționare a actului de predare-învățare.[4] Evaluarea rezultatelor instruirii, a competențelor de fapt, reprezintă o componentă fundamentală a procesului educațional. Orice produs educațional, oricât de bine s-ar fi produs, nu poate fi considerat ca eficient decât dacă este evaluat prin performanțele sale. Rezultatele instruirii, stabilite prin evaluare, ne oferă informații despre procesul de instruire în ansamblul său și a unor elemente componente (metode, conținuturi, mijloace etc.), dar și asupra modului de realizare al finalităților (atingerea competențelor asumate), decurgând de aici informații valide asupra dificultății lor relative. Rezultatele au un rol de reglare pentru că, pe ele se bazează procesul de reglări ori retroacțiune a unor componente anterioare și se poate construi un „nou” proces educațional care poate duce la o eficiență ridicată.

Competențele pot fi evaluate prin mai multe modalități: test scris, oral, activități practice, sisteme complementare. Programa școlară pentru învățământ primar ne sugerează pentru evaluarea competențelor ca aceasta să se realizeze în condițiile îmbinării exigențelor presupuse de competențe cu exigența calificativelor. Trebuie să predomină evaluarea continuă, utilă atât stabilirii nivelului de dobândire a competențelor de către elevi, cât și reglării procesului de instruire de către cadrele didactice.

Evaluarea continuă are în vedere segmentele reprezentative ale conținuturilor și toate competențele specifice. Evaluarea sumativă se poate realiza la sfârșitul fiecărei unități de învățare. Evaluarea finală va trebui să aibă în vedere toate competențele specifice și elementele relevante ale conținuturilor. (...)

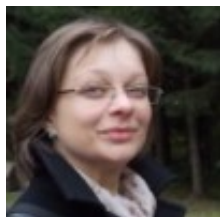
Bibliografie

1. Anton, I., Herlo, D., Binchinciu, V., Uzuru, C., Curetean, A., (2006), O pedagogie pentru învățământul primar, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad;
2. Bârsănescu, Șt., (1946), Didactica, Editura Pygmalion, Iași;
3. Programa Școlară pentru clasele pregătitoare, I și a II-a, M.E.N., București, 2013;
4. Programa Școlară pentru clasele a III-a și a IV-a, M.E.N., București, 2014;
5. Radu, I.T., (2000), Evaluarea în procesul didactic, Editura Didactică și Pedagogică, București.

Classkick sau... monitorizare în timp real

De **Oltea Nistor**

Școala Gimnazială George Voevidca, Câmpulung Moldovenesc (Suceava)

Avantajele oferite de utilizarea instrumentelor digitale în procesul de instruire impun stabilirea cât mai exactă a modului în care pot fi cât mai bine valorificate calitățile acestora ca interactivitatea, acuratețea activităților efectuate, capacitatea de a oferi reprezentări multiple și dinamice ale fenomenelor, posibilitatea de a oferi feedback imediat și, mai ales, faptul că pot interacționa consistent și diferențiat cu fiecare elev în parte.

Articolul prezintă avantajele utilizării platformei Classkick în activitatea sincron sau asincron.

Criza sanitară provocată de epidemia SARS-COV-2 a forțat școlile din întreaga lume să treacă la o educație realizată în mediul online, prin experiențe de învățare individuale sau ghidate de profesor, în medii sincrone sau asincrone, folosind diferite dispozitive cum sunt telefoanele mobile, laptopurile sau calculatoarele cu acces la internet.

Unul dintre instrumentele care permite monitorizarea, feedback-ul și evaluarea în timp real a muncii elevilor și poate fi o punte către o învățare mai personalizată în sălile de clasă o reprezintă aplicația Classkick.

Aceasta este o aplicație gratuită care permite elevilor să lucreze independent și să primească ajutor instantaneu de la profesorii și de la colegii lor. Elevii sunt urmăriti în timp real pe măsură ce rezolvă fiecare item sau sarcină de lucru. Dacă un elev are o întrebare sau întâmpină o dificultate, pur și simplu „ridică mâna” cu un clic pe un buton și profesorul intervine de la distanță prin

explicații, într-o manieră discretă și promptă. Elevii pot lucra la același document colaborativ și nu trebuie să-și facă griji cu privire la salvarea activității, deoarece programul face acest lucru automat.

Classkick poate fi conectat cu ușurință la Google Classroom pentru a trimite teme și pentru a salva activitățile derulate pe parcursul întâlnirii. Este disponibil numai pe iPad-uri, computere și Chromebookuri. Dacă aplicația este conectată la Google Classroom, părinții au acces cu ușurință și pot vedea munca copiilor lor. De asemenea, Classkick permite adăugarea sau personalizarea de conținut, voce, imagini și indicații. La rândul lor, elevii își pot adăuga propriile imagini, etichete, voci și text pentru a-și face rezolva sarcina.

Funcțiile aplicației sunt ușor de utilizat, deoarece: conectarea elevilor este rapidă folosind un cod pe care îl furnizăm, testele sunt ușor de importat și pot fi separate automat în diferite pagini, oferă posibilitatea de a urmări în timp real cum rezolvă elevii sarcinile de lucru iar elevii pot fi recompensați de la distanță sau pot fi ajutați individual.

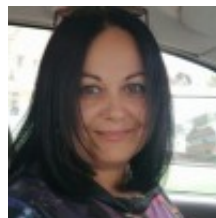
Așadar, Classkick este un instrument digital gratuit de evaluare formativă care le permite profesorilor să creeze lecții și teme pe care elevii le lucrează pe dispozitivele lor în ritmul propriu. Profesorii pot observa progresul elevilor în timp real și pot oferi feedback imediat. Pe lângă faptul că primește ajutor și feedback de la profesor, Classkick le permite elevilor să solicite în mod anonim ajutor de la colegii lor. Textul, imaginile, video și audio pot fi integrate cu ușurință în sarcini. Este un instrument excelent pentru comunicarea sincronă și asincronă, în sălile de clasă mixte, în învățarea personalizată și învățarea prin cooperare.

Platforma reprezintă o opțiune excelentă pentru profesorii care doresc să nu aibă hârtie, să ofere feedback specific și să încurajeze colaborarea între elevi în sălile de clasă virtuale.

Platformele e-learning și rolul lor în învățare. Platforma Kidibot

De **Lavinia Ispas**

Liceul cu Program Sportiv, Alba Iulia (Alba)

În societatea contemporană, aflată într-o permanentă evoluție și într-o dinamică accelerată, mai ales în domeniul tehnologic, utilizarea calculatorului în sistemul școlar devine din ce în ce mai mult o necesitate. Generațiile actuale de elevi sunt acei “nativi digitali”, care sunt înzestrați de mici cu temeinice competențe și abilități digitale formate și consolidate prin practicare și exersare frecventă. Această „alfabetizare” digital debutează de la cele mai fragede vârste, chiar în sânul familiei, unde copilul are multiple exemple, modele și se învață la fel ca și alte deprinderi de bază,

precum mersul sau vorbirea.

„Principalul obiectiv al educației este acela de a forma oameni capabili să realizeze acțiuni noi, și nu numai, să repete ceea ce au făcut generațiile anterioare-oameni care să fie creativi, inventivi și cu dorința de a investiga.” (J. Piaget)

Utilizarea resurselor tehnologice și a mediilor electronice în mediul școlar, pe lângă cele tradiționale, poate duce la o îmbunătățire majoră a actului de învățare. O folosire adecvată și atentă a acestor instrumente poate crește eficiența comunicării profesor-elev, poate, de asemenea, să stimuleze motivația și munca individuală a elevului, poate amplifica caracterul dinamic, creativ și activ al lecțiilor.

Platformele e-learning constituie un factor cu rol mobilizator pentru învățare și dezvoltare, în special pentru persoanele active, dinamice, care apreciază interactivitatea. Prin intermediul acestora, putem desfășura activități de învățare dinamice, interactive și atractive. De aceea, platformele electronice de învățare își fac destul de repede loc în procesul instructiv de educație deoarece permit folosirea la cote maxime a resurselor materiale și umane.

E-learning-ul nu-și propune să înlocuiască educația de până acum, ci să sprijine procesul de învățare și să sporească randamentul acestuia. El reprezintă mai mult o alternativă la educația tradițională putând completa și facilita activitatea didactică din școală și conducând la o achiziție mai bună de informații din diverse domenii, la formarea și exersarea de abilități, deprinderi și capacități de gândire specifice disciplinelor școlare, dar și transdisciplinar. Structura, modul de funcționare, caracteristicile și facilitățile oferite de astfel de platforme sunt foarte ofertante și pot varia de la o una la alta. În general însă, acestea trebuie să aibă un domeniu public, vizibil pentru toți utilizatorii care au un cont deschis pe platformă, dar și spații de lucru private atât pentru elevi, cât și pentru dascăli și personalul care administrează.

Instruirea de tip e-learning constă în folosirea platformelor și portalurilor educaționale, a tehnologiilor și resurselor digitale. Acestea îmbunătățesc calitatea și modul de prezentare a conținuturilor de învățare sau modul de evaluare și verificare a noțiunilor însușite, având ca scop principal ameliorarea procesului instructiv-educativ și creșterea implicării și interesului elevilor pentru instruire, prin asimilarea și utilizarea unor procedee și modalități de învățare active și independente, precum și prin realizarea unor contexte noi de învățare formală sau informală, independentă sau în cooperare cu alții.

Platforma Kidibot.ro este o platformă complexă, care se adresează copiilor din ciclul primar și gimnaziu, părinților și profesorilor. A fost realizată și lansată de către specialiștii Asociației StartEvo în anul 2017. Scopul platformei este de a-i motiva pe elevi să învețe și să citească mai mult prin jocuri, de a crește aptitudinile de lucru în grup, de a reduce abandonul școlar în mediile defavorizate. Prin jocuri și quiz-uri cu întrebări variate, pe nivele de dificultate diferite, copiii sunt introduși într-o lume de basm, unde vor fi captivați de personaje diverse. Astfel, Crocobeții sunt niște extraterestrii urâcioși și enervanți care doresc să cucerească Pământul prin lene și prostie. Kidibot este un roboțel drăguț și haios, venit din spațiul cosmic cu scopul de a oferi copiilor ajutor să salveze planeta. Unica posibilitate de a reuși și de a câștiga bătălia împotriva crocobeților este ca cei ce utilizează platforma să învețe mai mult, să-și exerseze abilitățile intelectuale în jocurile

educative, devenind astfel mai inteligenți.

Copiii trebuie să își facă conturi pe platformă și să formeze clase/echipe. Răspunzând la chestionarele existente sau create chiar de ei și rezolvând teste din diverse domenii: română, matematica, engleza, informatica, astronomie, istorie, geografie, aceștia câștigă puncte și își ajută echipa (clasa) să urce în clasament. De asemenea, ei pot câștiga diplome și insigne, în funcție de rezultatele lor, sau pot evolua de la statutul de luptător la cel de erou. Aceste bonificații constituie pentru dascăli și părinți o motivație suplimentară cu care să-și susțină elevii în aventura cunoașterii.

Termenul de bătălii apare adesea pe platforma Kidibot! E vorba despre “Bătălii intelectuale” în care sunt antrenate gândirea și imaginația copiilor. Există trei tipuri de astfel de lupte:

► Bătălii de antrenament per echipă – (teme).

Dascălii realizează o serie de quizuri la care elevii din clasele lor trebuie să răspundă. Platforma oferă statistici, rapoarte ale muncii elevilor și puncte bonus.

► Bătălii de antrenament între echipe

Cadrul didactic care inițiază astfel de bătălii va crea quiz-uri și va provoca alte echipe înscrise pe platformă. Elevii claselor respective se vor “duela intelectual”. Cei care termină primii bătălia de antrenament, câștigă și bonusul. Elevii vor fi astfel, mult mai motivați să învețe deoarece sunt în competiție cu altă echipă dintr-o altă școală!

► Bătălii aprige cu crocobeții!

Echipele/clasele de elevi vor fi atacate mișelește de trupe de Crocobeți, iar acestea trebuie să se mobilizeze, să-și creeze strategii și “să lupte cu mintea” pentru a înlătura atacurile și a învinge bătăliile.

Principalele motive pentru care platforma e-learning Kidibot este accesată frecvent și funcționează bine sunt:

1. Presiunea socială pozitivă – lucrând în echipă, copiii își cresc unii altora motivația de a rezolva cât mai multe quiz-uri, de a citi cât mai multe cărți, de a face cât mai multe probleme la matematica, informatică, fizica, etc.;
2. Premii – cu cât elevii lucrează mai mult, cu atât obțin mai multe premii și bonificații, de la cărți, la laptopuri, câști audio, jocuri cu piese Lego, etc.
3. Patriotism local – când e vorba de “clasa lor”, “școala lor”, “localitatea lor”, crește motivația și nivelul de implicare al elevilor, deoarece își doresc cu ardoare “să lupte” pentru prestigiul și onoarea echipei lor.
4. Spiritul de echipă – muncind în grup și având același țel final, copiii se ajută reciproc, se susțin și se încurajează.
5. Inspirație de la VIP-uri – există o serie de mesaje video de lacântăreți, ambasadori, oameni de cultură, prin care aceștia îi suțin, îi determină și îi încurajează să se implice mai mult în învățare.
6. Dorința de a arăta ca poți și de a fi apreciat de către alții. Faptul că poți avansa în clasament rezolvând corect itemii quiz-urilor și faptul că primesc bonificații pentru eforturile depuse, îi motivează pe copii să muncească și mai mult.
7. Satisfacția că salvează lumea – când copiii înscriși pe platformă ajută alți copii în rezolvarea chestionarelor sau când determină alți copii să-și creeze cont și să intre în „bătăliile cunoașterii”, deci să învețe mai mult, atunci ei fac o faptă bună și înlătură atacul nefast al Crocobeților, contribuind în Jocul Kidibot la salvarea Planetei.
8. Pentru ca e distractiv. Jocurile de pe Kidibot și bătăliile

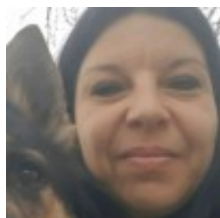
cunoașterii sunt gândite și concepute astfel încât să fie amuzante, interesante și stimulante pentru copii, iar aceștia să învețe din joacă.

Folosind această platformă, putem organiza așadar, situații de învățare care presupun o componentă de TIC, care implică stăpânirea și utilizarea unor abilități digitale în plan didactic, atât din partea dascălului cât și din partea elevului și al căror rol e de a sprijini procesul instructiv-educativ prin accesarea de către utilizatori a unor surse variate de informare, într-o manieră ludică.

Promovarea imaginii școlii – ce și cum? Rolul proiectelor eTwinning

De **Mihaela Păduraru-Comănoiu**

Școala Gimnazială Nr. 2, Comarnic (Prahova)

S-au scris extrem de multe articole în ultimul timp pe tema promovării imaginii instituției școlare, mai ales datorită datorită rolului marcant pe care îl are școala actuală în dezvoltarea unei societăți. Imaginea unei școli devine așadar extrem de importantă pentru toți cei ce intră pe porțile acesteia: profesori, părinți, elevi, membri ai comunității, iar această imagine, indiferent de aspectul exterior sau interior al școlii (deși uneori și acesta contează), este reflectată de buna pregătire, tactul și talentul cadrelor didactice angajate, de rezultatele obținute de elevi, de numărul de absolvenți, de tehnologia de care dispune școala, de calitatea activităților desfășurate în comunitate.

Mentținerea școlii în atenția comunității este ceea ce înseamnă cu adevărat promovarea imaginii acesteia, iar pentru asta școala trebuie să îmbine atât ceea ce înseamnă tradiția în acea școală, cu inovațiile în educație, cu tehnologia actuală și interacționând constant cu mass-media, cu societatea, cu alte instituții de orice fel, ce pot aduce „un plus” benefic actului educativ.

Cine promovează această imagine? Majoritatea consideră că echipa de conducere a școlii este cea care trebuie să se ocupe cu acest lucru. Cât se poate de fals! Cu adevărat, un plan managerial și unul de marketing bine structurat și cu „ținte” înalte sunt deosebit de importante, dar nu aceste planuri sunt cele care vor deveni cunoscute în comunitate, ci: rezultatele elevilor, imagini publicate, știri, articole ș.a. Așadar, primii care vor „modela” imaginea unei școli sunt elevii, părinții acestora, cadrele didactice și comunitatea locală.

Am auzit cu toții expresia „Acea este o școală foarte bună” – iar aceasta înseamnă că respectiva școală a știut pe parcursul timpului să își promoveze imaginea – sau, dimpotrivă „În acea școală nu se face... nimic!”. Eminescu spunea: „*Caracterul unei școli bune e ca elevul să învețe în ea mai mult decât i se predă,*

mai mult decât știe însuși profesorul”.

Știm ce înseamnă să îți promovezi imaginea, atât a ta ca și cadru didactic, cât și a instituției în care îți desfășori activitatea, precum și efectele acestei activități. Încercăm să sintetizăm mai jos, prin „cuvinte cheie”, eforturile de promovare a imaginii:

PUBLICITATE
REALIZĂRI DEOSEBITE
OFERTA ȘCOLII
MEDIATIZARE
ORGANIZARE STRATEGICĂ
VALOAREA ACTULUI EDUCATIV
ATRAGEREA ATENȚIEI
RECOMANDĂRI
ELOGIERE
APRECIERE

INTERACȚIUNE
MOTIVAȚIE
AUTENTICITATE
GENIALITATE
IMAGINAȚIE
NOUȚATE
INAUGURARE
IMPLICARE

ȘTIINȚĂ
COMUNITATE
OMAGIU
LAUDĂ
IMPACT
INOVAȚIE

Veștile „bune, pozitive” despre ceea ce se întâmplă în școală trebuie transmise nu pentru „laude”, ci mai mult pentru a atrage atenția comunității „că se face ceva” în școala respectivă. Cum tehnologia actuală oferă mai multe surse de popularizare a ceea ce se face efectiv într-o școală, ar fi păcat să nu profităm de toate sursele pe care le avem la dispoziție să nu împărtășim propriile realizări.

Proiectele educative în care implicăm elevii au un impact imens asupra imaginii noastre, ca și cadre didactice, asupra elevilor noștri și asupra imaginii școlii.

Proiectele educative locale par în ultimul timp devansate de proiecte educative județene, naționale, ba mai mult, internaționale. Aduc în discuție, de exemplu, proiectele educative care se desfășoară pe plan european. Programul eTwinning, lansat la 14 ianuarie 2005, ca parte a Programului de învățare permanentă al Comisiei Europene, „se adresează tuturor școlilor din învățământul preuniversitar, tuturor profesorilor, indiferent de disciplina predată, și oferă personalului didactic (profesori, directori, bibliotecari etc.) ce activează în școlile din țările europene participante o platformă de comunicare, colaborare, demarare proiecte și schimb de informații, pe scurt, un spațiu în care să simți că fac parte din cea mai palpitantă comunitate educațională din Europa. eTwinning a devenit parte integrantă a Erasmus+, Programul UE pentru Educație, Formare, Tineret și Sport.” (informații de pe pagina principală eTwinning)

De curând, am început derularea unui astfel de proiect, iar fiindcă vorbim de promovarea imaginii școlii, voi face acest lucru acum, voi promova acest proiect, „Bayraklar ile Mutluluk (Happiness

With Flags)", proiect inițiat de Aslı Tuba Beçenek, profesor administrator, Eskil, Turcia Ortakuyu İlkokulu. În cadrul proiectului, 10 școli din Turcia și elevii clasei mele, clasa I B, Școala Gimnazială nr. 2 din Comarnic, desfășurăm numeroase activități la clase, prin care, am dorim să îi învățăm pe copiii noștri să respecte steagurile altor țări.

Acest proiect este despre înțelegerea, explicarea și ilustrarea steagurilor. În fiecare lună se studiază 2 steaguri ale unor țări diferite, iar elevii își pot astfel răspunde unor întrebări de genul: De ce sunt steaguri diferite? Ce spun culorile? Ce simbolizează? Gândește, cercetează, distribuie! (informații de pagina principală a proiectului).

Proiectul eTwinning „Happiness with flags” este încă în derulare și aduce elevilor, dar și profesorilor din cele două țări participante (9 școli din Turcia și o școală din România) nenumărate satisfacții, atât prin activitățile derulate ce stârnesc interesele elevilor, prin tehnicile și metodele inovative la care apelăm, prin aplicațiile online folosite sau numeroasele întâlniri online între profesori, profesori-elevi, elevi-elevi, lucruri reflectate prin participarea deosebită, a elevilor, a cadrelor didactice și a părinților.

Vizualizarea și postarea de materiale pe pagina Twinspace a proiectului de către elevi, părinți și profesori nu fac decât să aducă în prim plan importanța pe care o are derularea unei astfel de activități, necesitatea participării la astfel de proiecte, diferite, inovative, de colaborare europeană care nu fac parte din curriculum, dar care pot fi adaptate și incluse în actul de predare (la diferite ore: de limbă, educație civică, pictură, muzică ș.a) și care aduc o imagine de sine deosebită a celor implicați.

Un astfel de proiect educativ derulat la nivel european nu face decât să promoveze imaginea noastră, a tuturor. Profesori, părinți, elevi sunt mândri pentru realizări personale, pentru interacțiunea cu oameni și culturi diferite, cu limbi și tradiții diferite. Cred că astfel de „momente de mândrie” înseamnă „imagine pozitivă”, iar promovarea unor astfel de proiecte este necesară pentru stimularea altor viitori participanți.

Personal, nu derulez astfel de proiecte sau orice altă activitate curriculară sau extracurriculară cu elevi pentru „o bună imagine personală”. Așa cum spunea Emma Watson, „*Nu merg la școală doar pentru reușita academică. Vreau să împărtășesc idei, să fiu împreună cu oameni care sunt pasionați de învățare*” și să am satisfacția muncii împlinite.

Referințe

Pagina Twinspace a Proiectului educativ „Happiness with flags”: twinspace.etwinning.net/217658/home
Platforma europeană eTwinning: etwinning.net
eTwinning în România: etwinning.ro

L'école de l'égalité en scène – un proiect eTwinning care spune stop violenței

De **Cristina Stan**

Școala Gimnazială Grigore Moisil, Ploiești (Prahova)

Articolul prezintă proiectul eTwinning „L'école de l'égalité en scène”, care, pe lângă contribuția adusă la dezvoltarea competenței de comunicare în limba franceză și a competenței digitale, prin utilizarea creativă, conștientă și critică a noilor tehnologii, are un impact pozitiv asupra creării unui mediu școlar sigur și protector, a unei stări de securitate personală a elevilor, prin combaterea stereotipurilor și prejudecăților legate de sex, a oricăror forme de discriminare și violență din școală și din afara ei. Participarea elevilor la proiectele eTwinning a devenit un obicei în școala noastră, aceste proiecte îi învăț pe elevi să învețe, căci le dezvoltă inițiativa, perseverența, implicarea, gândirea critică, îi pune în situația de a organiza propria învățare, inclusiv managementul timpului și al informației, conștientizând nevoile de învățare și identificând oportunitățile pe care le au prin colaborarea cu alți elevi din școlile partenere din străinătate, cu care atât elevii, cât și profesorii pot face schimburi de bune practici.

În anul școlar 2021 - 2022, printre multele proiecte desfășurate de cadrele didactice ale Școlii Gimnaziale Grigore Moisil din Ploiești se numără și proiectul eTwinning „L'école de l'égalité en scène” (coordonatoare: profesoara de limba franceză Cristina Stan) și implementat de către clasele a VI-a care studiază această limbă modernă.

Ideea centrală a proiectului a plecat de la evenimentul sărbătorit în 2022, și anume 400 de ani de la nașterea lui Molière, autor al comediei „L'École des femmes” și de la întrebările: unde suntem astăzi în ceea ce privește egalitatea între fete și băieți și diversitatea de gen în orientarea școlară și în ce măsură influențează prejudecățile de gen alegerea și dezvoltarea traseului educațional și succesul finalizării acestuia?

Evidențiind tema incluziunii, proiect propune, prin actualizarea piesei lui Molière, scrierea colaborativă a unor schițe sau chiar a unei comedii actuale pe tema egalității de șanse pentru fete/ băieți în materie de orientare, continuarea studiilor în învățământul superior sau integrare profesională. Pornind de la obiectivele proiectului, prin activitățile desfășurate, am urmărit familiarizarea elevilor cu teatrul clasic francez, scrierea în colaborare a unei piese de teatru în limba franceză, înlăturarea prejudecăților privind alegerea traseului educațional și promovarea diversității și egalității în ceea ce privește orientarea școlară și profesională a elevilor. Dezvoltarea abilităților și talentelor elevilor, indiferent de sex, încurajarea unui climat școlar senin, asigurarea unui mediu protector - lipsit de comportamente sexiste.

În cadrul proiectului sunt implicate școli gimnaziale și licee din Grecia, Spania, Belgia, Franța, Italia, Tunisia și România. Cu toate că elevii au vârste diferite, activitățile propuse sunt adaptate nivelului de studiu al limbii franceze și nivelului de dezvoltare psiho-intelectuală ale elevilor participanți. Astfel, elevii de gimnaziu au făcut scurte prezentări ale școlii, s-au întâlnit cu partenerii străini în videoconferințe, exersând competențele de comunicare în limba franceză, au creat logo-uri pentru proiect, utilizând diferite aplicații digitale, și-au cercetat manualul pentru a examina reprezentările fetelor și băieților, au încercat să definească egalitate dintre fete și băieți, realizând scurte eseuri sau completând brainstorming-uri (pe mentimeter, tricider), au studiat biografiile unor femei celebre (George Sand, Marie Curie, Sophie Germain, Regina Maria a României), pe care le-au prezentat apoi partenerilor străini prin intermediul twinspace-ului, au realizat scurte interviuri cu persoane mai în vârstă, în care au vorbit despre prejudecăți și stereotipuri legate de egalitatea/inegalitatea de sex.

Folosind Google forms, profesorul coordonator din Grecia a propus un chestionar la care a răspuns marea majoritate a elevilor implicați în proiect. Cu ocazia fiecărei activități elevii au exersat cunoștințele de vocabular, au învățat cuvinte noi, au fost puși în situații reale de comunicare.

Ziua de 25 noiembrie, Ziua internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor, a fost sărbătorită în cadrul unor activități care au avut drept scop combaterea violenței în general și, în particular, combaterea violenței împotriva femeilor. Elevii au creat benzi desenate, portrete foarte emoționante și sloganuri de conștientizare a acestui fenomen care încă există în lumea contemporană.

Liceenii de la CNCH Piatra-Neamț au realizat desene și picturi prezentate în cadrul expoziției „Femeile - victime ale violenței”,

iar elevii italieni s-au inspirat din aceste lucrări și au încercat să formuleze descrieri. Apoi fiecare elev a creat acasă titlul unui desen/pictură (distribuit prin Google Classroom) și și-a justificat alegerea în clasă. Pentru realizarea expozițiilor virtuale cu lucrările elevilor, s-au folosit twinboard-ul pus la dispoziție de platforma eTwinning, dar și padlet sau linoit, care s-au putut integra în paginile proiectului.

Înainte de Crăciun, elevii spanioli au propus urmărirea unui videoclip despre jucăriile diferite pentru fete și băieți pentru a declanșa exprimarea opiniei în rândul elevilor. Înainte de a viziona videoclipul de pe YouTube, elevii au făcut un brainstorming despre cadourile oferite adesea unui băiat și unei fete. Apoi acestea au fost clasificate neutre, considerate în mod tradițional feminine și considerate în mod tradițional masculine de către oameni. Activitatea i-a făcut să se gândească cât mai avem de mers pentru a crea o societate cu adevărat egalitară.

Folosind aplicațiile Wordwall și Learningapps, am creat diferite exerciții-joc de clasificare a obiectelor de îmbrăcăminte, încălțăminte și a accesoriilor destinate băieților și fetelor sau ambelor sexe, integrând astfel o mare parte din activități în curriculumul claselor participante.

Apoi activitățile s-au mutat în curtea școlii, elevii realizând interviuri despre activitățile preferate de copii în timpul recreațiilor, despre grupurile care se formează, despre locul pe care îl ocupă fetele sau băieții în spațiile destinate relaxării. Rezultatele au scos în evidență atât diferențe (de exemplu, băieții tind să ocupe centru curții, terenul de sport, pe când fetele preferă să stea pe margine, pe băncile din curte, pe scările școlii), cât și asemănări (atât băieții, cât și fetele aleargă, se mișcă, se joacă, discută etc). Prezentările și analizele utilizării de către elevi a spațiilor de joacă și a curții de recreație au fost inserate într-o pagina a proiectului.

Colaborarea dintre parteneri a avut loc și are loc în continuare, în permanență. Pe lângă forumul de pe pagina eTwinning a proiectului, profesorii au creat o pagina și un grup de Facebook dedicată comunicării mai rapide. Fiecare partener a căutat sau a creat materiale necesare informării sau realizării unor lucrări, încărcându-le pe platforma pentru a putea fi folosite și de către ceilalți parteneri. Sala de clasă a fost deseori schimbată cu alte locuri de învățare: laboratorul de informatică, spațiul de joacă și curtea școlii, spațiul virtual al proiectului, în care toți elevii au acces și pot urmări activitatea partenerilor, pot posta rezultatele muncii lor, pot comunica.

Așadar, pe lângă obiectivele stabilite inițial, proiectul „L'école de l'égalité en scène” are un impact pozitiv deoarece dezvoltă la elevi un comportament responsabil, prin care aceștia demonstrează că apreciază securitatea personală și a celorlalți. că pot rezolva cu succes situații problematice reale de viață și lua decizii responsabile, că promovează diversitatea și incluziunea și combat discriminarea și toate formele de violență. Elevii au fost încurajați să dezvolte relații amicale cu toți membrii clasei/ grupului, atenția lor fiind îndreptată către acțiuni canalizate către valorile morale și civice/ cetățenești care stau la baza unei societăți sănătoase, lipsite de stereotipuri și prejudecăți.

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice